

《托拉奧爾》· 帕拉沙 MIKEITZ · 瑪瑪爾 2

ויהי מקץ שנתיים ימים ופרעה חלם והנה עומד על היאור

「兩整年期滿以後」（第二
篇講論（מאמר，maamar））

妥拉（תורה，Torah）維繫一切世界；然而，它真正的本質是 **ה'** 自己的喜悅，遠遠超越這些世界。人若帶著這份喜悅學習，就能引下超上的愛，守護祈禱中的善；若缺少這份喜悅，便只有一點 **ה'** 性，而人的欲望很快就能將它吞噬。

為尊崇 ... 而奉獻

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Rebbe 的父親 Reb Levi Yitzchok

LikuteiTorah.com

哈西迪的帕拉沙

likuteitorah.com/zh-Hant/torah-ohr/mikeitz/2/

核心要旨

妥拉（תורה，Torah）維繫一切世界；然而，它真正的本質是 **ה'** 自己的喜悅，遠遠超越這些世界。人若帶著這份喜悅學習，就能引下超上的愛，守護祈禱中的善；若缺少這份喜悅，便只有一點 **ה'** 性，而人的欲望很快就能將它吞噬。

每節依序列出希伯來文、譯文，以及金色分隔線下的簡短解說。希伯來文中的小號數字是文末註記的標號。

瑪瑪爾概要

妥拉居於每個猶太靈魂的內在層面；如同 **ה'** 與妥拉，靈魂也有隱藏的一面（其心智）和顯露的一面（其愛與敬畏（אהבה ויראה，ahavah v'yirah））。靈魂中有一個神聖層面的「法老」（פרעה），即揭開隱藏之光的力量；然而，要揭開，就必須除去遮蔽物：包皮、許可欲望那層薄膜，以及最重要的傲慢。謙卑，成為「如塵土一般」（「法老」פרעה一詞含有「塵土」העפר的字母），甚至苦難——苦難使人謙卑——都能顯露這道光。接著，maamar提出一個問題：大衛為何把妥拉的律例稱作「歌曲」，並因此受到責備？透過「你行了許多事」這句經文，本文解釋：自西奈以來，一切世界都從下方的妥拉得以存活，而一條律法就勝過它們全部；大衛因這力量而歡喜，因為他需要它來對抗仇敵。然而，妥拉真正的讚美更高一層：妥拉是 **ה'** 自己的喜悅，是「祂的歌曲」。若沒有這份喜悅，「兩年的日子」便告終，「法老作夢」：祈禱中的 **ה'** 性只是一點，位於字母上方；愛與敬畏的好母牛則被壞母牛吞吃。妥拉中的喜悅引下一條慈愛之線，使這情形不致發生。

綱要

- 妥拉在靈魂的隱藏與顯露層面** ¶1

妥拉居於每個靈魂之中；靈魂如同 **ה'**、妥拉與以色列，有隱藏的心智，以及顯露的愛與敬畏，這與妥拉文本的四個組成部分相對應。
- 神聖層面的法老，以及揭開它的途徑** ¶2

法老意指揭開；靈魂之光透過割禮（מילה，milah）與揭開（פריעה，periah），尤其透過謙卑而顯露；苦難則來打破傲慢。本文並提出大衛稱妥拉為「歌曲」所引發的問題。
- 「你行了許多事」** ¶3-4

宏大的世界經歷無數層次的下降，進入物質存在；在 **ה'** 面前，它們全都算不得什麼。因此，應透過妥拉——祂的智慧與意願——使 **ה'** 成為「我的 **ה'**」。
- 一條律法維繫一切世界** ¶5

自西奈以來，世界便由下方的妥拉與誡命（מצוות，mitzvos）得以存活；每條律法都流自超上的智慧（חכמה，Chochmah），其分量勝過所有更高的世界，而 **ה'** 的「思念」更在其上。

5 大衛為何受到責備

116

大衛因妥拉是世界的生命而歡喜，他需要這生命來對抗仇敵；但他受到責備，是因為他只以這一層面讚美妥拉，妥拉其實是 ה' 自己的喜悅。

6 智者的勸告與法老的夢

117

透過妥拉超越對手，並使自己謙卑如塵土，就能使對手歸於 ביטול；妥拉中的喜悅能除去一切障礙，而若沒有這份喜悅，祈禱中的 ה' 性便只是一點，位於字母上方。

7 母牛與慈愛之線

118

單靠祈禱而生的情感，可能被之後的欲望吞噬；但妥拉之歌能從上方引下超上的愛，使壞母牛不致出現。

關鍵概念

神聖層面的法老 פרעה שבקדושה

具有 ה' 性質的靈魂（נפש האלקית，nefesh Elohis）中，揭開並顯露隱藏之光的力量；其名取自「揭開」之根詞 pera。

Milah 與 periah מילה ופריעה

割禮的兩個階段，應用於靈魂：先除去粗重的邪惡，再除去源自 קליפת נוגה（kelipas nogah，光明的外殼）的那層薄薄遮蔽物，即許可的欲望。

粗鄙的心氣 גסות הרוח

傲慢，把自己看成獨立的存在；它在靈魂的 ה' 之光上形成遮蔽。

Ta'amim、nekudos、tagin、osiyos טעמים נקודות תגין אותיות

妥拉中的吟誦音調（טעמים，ta'amim）、母音符號（נקודות，nekudos）、字冠（תגין，tagin）與字母（אותיות，osiyos），在靈魂中各有相應之處；ta'amim是妥拉的歌曲與喜悅。

你的奇事與你的思念 נפלאותיך ומחשבותיך

至高奇妙（פלא עליון，Pele Elyon）與超上的智慧（חכמה，Chochmah），透過妥拉而達於我們。

喜悅 שעשועים

妥拉是 ה' 在祂的智慧中所享有的喜悅，超越妥拉作為世界生命的作用。

字母頂端的一點 נקודה ברישי אתון

這是 חולם（cholem）母音；一點 ה' 性的火花從上方照入心智，卻沒有進入這個人之中。

慈愛之線 חוט של חסד

對帶著妥拉之歌學習的人，從上方引下的一種超上之愛，勝過靈魂自然具有的愛。

妥拉在靈魂的隱藏與顯露層面

1 ויהי מקץ^{1,2} שנתים ימים ופרעה חלם והנה עומד על היאור. הנה כתיב (רות ד) וזאת לפנים בישראל³

ואין זאת אלא תורה⁴ כי הנה זאת התורה ישנה בבחי' פנימיות של כל נפש מישראל.

「兩整年期滿之後，法老作了夢；看哪，他正站在河邊。」現在經上寫著（《路得記》4）：「這在以色列是 לפנים (lefanim) [從前；也有「內在」之意]。」而「這」（זאת，zos）所指的不是別的，正是 תורה (Torah)；因為這 Torah 存在於每個猶太靈魂的內在層面。

本篇 maamar 以法老作夢的經文開篇，直到篇末才對它作出闡釋。首先引述《路得記》：לפנים (lefanim) 明面上的意思是「從前」，指以色列的一項古老習俗；但這個詞也有「內在」之意。配合賢者的教導——「這」（זאת，zos）就是 Torah——這節經文便可讀作：Torah 存在於以色列之內，位於每個猶太靈魂的內在核心。Tanya (תניא) 《Iggeres HaKodesh》(אגרת הקודש) 第7章也以同樣方式解讀這節經文：Torah 包含在「Yisrael Sava」的靈魂之中，並內在於其中；Yisrael Sava 即族長雅各 (יעקב)，他的靈魂包含了以色列所有靈魂。

כי יש לכל נפש בחי' פנימיות ובחי' חיצוניות דהיינו בחי' סתים וגליא. שכמו שקוב"ה [שקודשא בריך הוא] סתים וגליא.⁵ כך אורייתא וכך ישראל כו'.

因為每個靈魂都有內在層面 (פנימיות, pnimiyus) 和外層面 (חיצוניות, chitzoniyus)，也就是隱藏與顯露的層面；正如 קב"ה (Kudsha Brich Hu，意為「聖者，願祂受頌讚」) 既隱藏又顯露，Torah 如此，以色列也如此，等等。

每個靈魂都有兩個層面：內在、隱藏的一面，以及外在、顯露的一面。Zohar (זהר) 教導，קב"ה、Torah 和以色列各自都既有隱藏的一面，也有顯露的一面；在 Likkutei Torah (לקוטי תורה) 《Nitzavim》中，老阿爾特雷貝解釋說，每一者都具有超越理解所能掌握之層面的部分（環繞一切世界之光 (סובב כל עלמין, sovev kol almin)），也具有內在包裹而能為人所掌握之層面的部分（充滿一切世界之光 (ממלא כל עלמין, memalei kol almin)）。

ובחי' סתים היינו בחי' פנימיות חב"ד [חכמה בינה ודעת] שבנפשו האלקית שאינו מושג ונראה לעין.⁶

隱藏的層面，就是具有 נפש האלקית (nefesh Elohis) 中的內在心智——智慧 (חכמה, Chochmah)、理解 (בינה, Binah) 和認知 (דעת, Daas)；這些並非眼睛所能看見，也非理智所能掌握。

在靈魂之中，隱藏的層面就是它的心智：智慧、理解和認知。這些在內在運作，別人無法看見。

ובחי' גליא הוא בחי' חיצוניות שבו שהוא בחי' אהוי"ר [אהבה ויראה] כו'⁷ ולכן כמו שיש טנת"א [טעמים נקודות תגין אותיות] בתורה⁸ כך יש בחי' אלו בנפש האלקית⁹ כדלקמן.¹⁰

顯露的層面是靈魂的外在層面，也就是愛與敬畏的層面，等等。因此，正如 Torah 有誦讀音調（טעמים，ta'amim）、元音符號（נקודות，nekudos）、字母冠飾（תגין，tagin）和字母（אותיות，osiyos），具有^ה性質的靈魂也有與之相應的這些層面，[下文將予說明]。

靈魂顯露的一面，是它對^ה的愛與敬畏，也就是外顯的情感。Torah 的文本有四個組成部分：誦讀音調（ta'amim）、元音符號（nekudos）、字母冠飾（tagin）和字母（osiyos）；具有^ה性質的靈魂也有與它們相對應的層面，正如本篇 maamar 將要說明的，尤其是誦讀音調，也就是 Torah 的旋律。

第 2 節 · 112

神聖層面的法老，以及揭開它的途徑

2 והנה כמו שיש פרעה בקליפה כך יש בקדושת נפש האלקית כמ"ש בזהר ויגש¹¹ דאתפריעו ואתגלו נהורין¹² כו'.

如今，正如外殼（קליפה，kelipah）中有一位法老（פרעה，Par'oh），在具有^ה性質的靈魂（נפש האלקית，nefesh Elohis）的神聖層面中，也有[一位法老]；正如《Zohar》（זהר）在〈Vayigash〉篇所說：「[在其中]光明得以揭開（אתפריעו，de'isparyu）並顯露」等等。

法老（Par'oh）這個名字與亞蘭語中表示「揭開」的詞根（de'isparyu）有關；《Zohar》在〈Vayigash〉篇以此形容被揭開並顯露的光明。因此，除了外殼中那位法老——與神聖相對立的力量——以外，神聖的「法老」也存在於具有^ה性質的靈魂中：這是揭開隱藏光明的力量。在5732年的maamar 〈VeDavid Avdi〉中，雷貝（הרבי）依照Kehot所引的解釋，說明《Zohar》的意思是：藉著引下冠冕（כתר，Keser）（「法老」），即使層層下延的世界鏈條（השתלשלות，hishtalshelus）中已顯露的光明，也會變得「不受遮蔽」，不受限制。

כי זה לעומת זה כו' שבהשתלשלות מבחי' פרעה שבקדושה למטה מטה נמשך בחי' פרעה התחתון שאמר לא ידעתי את¹³ ה' שהוא בחי' השכחה המשתלשלת מבחי' עלמא דאתגלייא פרעה שבקדושה כמ"ש רגליה יורדות מות.¹⁴

因為「這一方與那一方相對」等等：在世界層層下延的鏈條（השתלשלות，hishtalshelus）中，從神聖一方的法老這個層面，一路向下、愈降愈低，便引下低層法老這個層面；他曾說：「我不認識^ה（Havayah）。」這是遺忘這個層面；它從顯現世界（עלמא דאתגלייא，alma de'isgalya）這個層面、也就是神聖一方的法老，層層降下，正如經上所說：「她的腳步下行至死亡。」

^ה造出神聖及其相反者，使二者互為映照（「這一方與那一方相對」）。隨著層次逐步下降，屬於顯現世界的神聖法老，在極低之處引出埃及的法老；他曾說「我不認識^ה」，意即忘記^ה。《箴言》中關於陌生女子的經文「她的腳步下行至死亡」，在此用來說明顯現世界最底端延伸出的「腳」，如何伸展到與神聖相對立之處。

אבל בסמוי מן העין עלמא דאתכסיא הברכה מצוייה¹⁵ ממקור הברכות. כמ"ש (משלי יא) ואת צנועים חכמה מקום הזכרון כמ"ש ולזכרון בין עיניך.¹⁶

然而，在「眼目看不見」之處，也就是隱藏世界（עלמא דאתכסיא，alma de'iskasya），「祝福在其中可得」，而這祝福源自祝福之源。正如經上所說（《箴言》11）：「謙遜者有智慧」；[這裡]是記憶所在之處，正如經上所說：「作為記念，放在你兩眼之間。」

與此相反，祝福只存在於「眼目看不見」之處，也就是隱藏世界；它承受來自祝福本源的祝福。智慧與謙遜者（צנועים，tzenu'im；亦指「隱藏者」）同在，而此處也是記憶所在之處。正如頭上的妥菲林（תפילין）被稱為「作為記念，放在你兩眼之間」，安置於心智所在之處；這正與前述的遺忘相反。

והנה לא שייך לומר דאתגלו כו' אלא מתוך מכסה שהיה עליהם בתחלה. דהנה כתיב מי יעלה לנו השמימה¹⁷ ר"ת [ראשי תיבות] מילה וס"ת [וסופי תיבות]¹⁸ הוי"ה¹⁹

如今，只有先有一層覆蓋在光明之上，才能說它們「被揭開」。經上記著：「誰要替我們升到天上去？」這句話的首字母[拼成]割禮（מילה，milah），末字母[拼成]Havayah。

揭開必然預設先前有一層覆蓋。經句「誰要替我們升到天上去？」的字母中藏著兩個詞：各字的首字母（מ-י-י-ל-ה）拼成割禮（milah），末字母（yud、hei、vav、hei）拼成 ה'י（Havayah）；這教導我們，必須先行割禮，אלקות才能明顯地照耀。

שבכדי שיאיר עלינו אור ה' בהתגלות ולא בציור אותיות לבד כ"א בעומק המחשבה בהתבוננות מהות ועצמות אני ה' לא שנית²⁰ שיקבע במוחו ולבו שהוא בחי' מי יעלה לנו השמימה שהוא בחי' השגת אלקות צריך מתחלה בחי' מילה

要使 ה'的光照耀我們，並且以顯露的方式照耀，不只是呈現為字母的形狀，而是深入思想，沉思「我，ה'，並未改變」[的]本體與本質，使這一點銘刻於人的心智與心中——這就是「誰要替我們升到天上去？」這一層面，也就是領會 אלקות的層面——首先必須有割禮這一層面。

要使 ה'的光明明顯地照耀，不只是呈現為祂之名的字母，而是透過對「我，ה'，並未改變」所表達的本體與本質作深入沉思，直至這一點銘刻於心智與心中，人首先需要「割禮」，除去阻礙。這種對 אלקות的真正領會，就是經句所說的「升到天上」。

כי יש למעלה בחי' עונותיכם מבדילים²¹ וצריך להסיר המונעים וכן למטה בנפש האדם הנה כתיב ומלתם את ערלת לבבכם.²²

因為在上面有「你們的罪孽使你們分離」這一層面，因此必須除去阻礙；在下面，人的靈魂也是如此，經上說：「你們要割去心上的包皮。」

在上面，罪孽在人與 ה'之間造成隔閡，必須將這隔閡除去。在人的內在生命中，除去阻礙就是Torah所命令的「割去心上的包皮」。

אך אחרי כריתות הערלה יש עוד בחי' פריעה שהוא עור דק המכסה וחופף והוא בחי' תאוות גשמיים שמקליפת נוגה שהוא לדברים של היתר המכסים ומסתירים אור ה'.

然而，割去包皮之後，還有揭開（פריעה，periah）這一層面；那是一層覆蓋並貼附其上的薄皮。這一層面指的是來自Nogah之外殼（קליפת נוגה，kelipas nogah）的物質欲望；這些欲望涉及許可之物，卻會覆蓋並遮蔽ה'的光。

在肉身的割禮中，割去包皮之後還有第二個步驟——揭皮（periah），揭開一層薄膜。在靈性層面，包皮代表粗重的邪惡；薄膜則代表對許可的物質享受所生的欲望。這些欲望來自Nogah之外殼，即一個中性的領域，可以提升至神聖，但仍會覆蓋並隱藏ה'的光。

וכן אפי' [אפילו] בכדי שיתגלה עליו בחי' מרכבה פני אריה פני שור²³ כו' שהוא בחי' אהוי"ר [אהבה ויראה] טבעיים הנה כתיב (יחזקאל א) וארא כו' ומתוכה כעין השמל²⁴ כו' חש מל²⁵ ומתוכה דמות ד' חיות²⁶ כו'.

同樣地，即使要使戰車這一層面顯露在他身上——「獅子的面貌、牛的面貌」等等，也就是自然的愛與敬畏（אהבה ויראה，ahavah v'yirah）這一層面——經上也記著（《以西結書》1）：「我看見」等等，「從其中顯出如同חשמל（chashmal；一種輝光）的景象」等等；（חש，chash；מל，mal）「從其中顯出四活物的形像」等等。

自然地愛ה'、敬畏ה'也是如此；這正是以西結異象中戰車的獅子面貌與牛的面貌。在異象中，旋風、大雲、火，以及環繞其周的光輝（נוגה，nogah）之後，才出現「如同חשמל的景象」；四活物則只從其中顯出。「חשמל」一詞可拆成「寂靜」（חש，chash）與「言說」（מל，mal），也呼應割禮（milah）。《Torah Ohr》（תורה אור）較早在〈Lech Lecha〉篇中，阿爾特雷貝（אדמו"ר הזקן）解釋說，這個חשמל是來自理解（בינה，Binah）外在層面（חיצוניות，chitzoniyyus）的衣裳，環繞著情感屬性；它在根源處是寂靜的，包覆情感屬性時則是言說的。他又說，當包皮——Nogah之外殼——藉著割禮除去之後，只剩下這個חשמל。

והעצה היעוצה לזה הוא מה שאומרים ונפשי כעפר לכל תהי' [תהיה]²⁷ כי פרעה אותיות העפ"ר²⁸ שעני"ן יוכל להיות בבחי' פרעה שיפרע ויגלה המכסה אשר עליו.

對此，所給的良方就是我們所說的：「願我的靈魂對眾人都如塵土。」因為「法老」（פרעה，Pharaoh）一詞的字母，正是「塵土」（העפר，he'afar）一詞的字母。藉此，人便能處於法老的層面，使他揭開（פרע，yifra），顯露覆在他身上的遮蔽。

補救之道，是我們在阿米達祈禱結尾所表達的謙卑：「願我的靈魂對眾人都如塵土。」「法老」（פרעה）一詞含有與「塵土」（העפר）相同的字母，這表明，人藉著使自己如塵土一般，便能達到神聖的「法老」層面，揭開遮蔽其靈魂之光的东西。

וכמ"ש (במדבר ה) ופרע את ראש האשה. דכנ"י [דכנסת ישראל] נק' אשה יראת²⁹ ה' וצריך לגלות אוצר של יראת שמים³⁰ ע"י שמשים נפשו כעפר לכל.

正如經上所寫（《民數記》5）：「他要揭開那婦人的頭。」因為以色列會眾被稱為「敬畏 ה' (Havayah) 的婦人」；人必須使自己的靈魂如塵土一般，才能顯露敬畏上天的寶庫。

同一詞根 ופרע (pera) 也出現在《疑妻法》中；在這項律法裡，祭司要揭開那位受丈夫懷疑的婦人的頭。以色列會眾被稱為「敬畏 ה' 的婦人」；藉著如塵土般謙卑，靈魂內隱藏的敬畏上天之寶庫便會顯露出來。米特勒雷貝 (אדמו"ר האמצעי) 在這一帕拉沙的《Torah Chaim》中（由 Kehot 引述）補充說，這就是猶太民族承受那個稱號的原因。

ועי"ז יקרע המסך שעליו שהוא נמשך מבחי' גסות הרוח שמחמת גסות רוחו שמחשיב א"ע [את עצמו] ליש ודבר בפ"ע [בפני עצמו] הוא מתאוה תאוה וחפץ הוא שימלא רצונו דוקא.

藉此，他身上的屏障便會被撕裂。[這道屏障]源自粗鄙的心氣：由於他心氣粗鄙，把自己看作一個獨立存在、一個獨立的事物，他便貪求欲望，堅持必須成就自己的意願。

謙卑會撕裂靈魂上方的屏障，因為這道屏障源自傲慢。人若把自己看作獨立自主的存在，便會生出種種欲望，堅持要照自己的意願行事；這種自我膨脹就是那層遮蔽。

וצריך הוא לבטש גסות רוחו ועד"ז הוא יסורי עוה"ז הבאים לאדם כי לא מחמת עונש אינו ראוי לישב בשלות עוה"ז

他必須挫折自己粗鄙的心氣。這也正是人所遭遇的今世苦難的道理：苦難並非表示他因受懲罰而不配安居於今世的安逸之中；

因此，必須挫折傲慢；今世的苦難也可由此理解。苦難並不表示一個人是因受懲罰而不配享有今世的安逸。

שהרי מצינו בנבוכדנצר (סנהדרין צו. ע"ש וע' ילקוט)³¹ בשביל שהלך ג' פסיעות לכבוד השי"ת [השם יתברך] פסקו לו מלוכה על כל העולם ולזרעו אחריו עד ג' דורות

因為我們看到，關於尼布甲尼撒（《Sanhedrin》96a；參見該處，並參見《Yalkut》），他因為為尊崇 ה'，願祂受頌讚，而走了三步，他們便為他判定了統治全世界的王權，並使這王權延續給他的後裔三代；

《塔木德》記載，當時還是巴比倫王室書記的尼布甲尼撒，曾追趕一位使者，為的是讓一封致希西家王（חזקיהו）的信先向 ה' 致候，再向國王致候；他因那幾步路而獲得賞報。《塔木德》算作四步；本篇論述則如同所引的《Yalkut》（《Yalkut Shimon》），一部古典米德拉什選集，說是三步，並說王權延續三代。

ואין לך אדם מישראל שלא כיבד המקום בכך³² וכל טוב עוה"ז כדאי הוא לו

而且沒有一個猶太人不曾如此尊崇無所不在者，因此今世的一切美好都配得給他。

每一位猶太人至少都曾如此尊崇 ה'；因此，按這個尺度，每一位猶太人都配得今世的一切美好。

אלא היסורים באים לבטש את האדם להכניעו ולהשפיל גסות רוחו וכמשארז"ל [וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] (ברכות ז) טובה מרדות ³³ א' כו'

相反，苦難降臨，是為了挫折一個人，使他降服，並使他粗鄙的心氣謙卑下來；正如我們的聖賢（願他們蒙受祝福）所說（《Berachos》7）：「一次管教勝過……」

因此，苦難的目的，是打破一個人的驕傲，使他謙卑。聖賢說，一次內在的管教勝過許多鞭打。

שכשעיניו רואות שיסורים באים עליו נשפל דעתו ונעשה נכנע והוא יקר בעיני ה' להיות עי"ז בחי' התגלות בחי' פרעה מן העפר.

因為當他親眼看見苦難降臨自己身上時，心志便低沉下來，變得謙卑順服；而這在 ה' 眼中是寶貴的，使法老的層面得以從塵土中顯露。

當一個人看見苦難降臨自己身上時，他便變得謙卑；ה' 珍視這份謙卑，因為它使塵土中神聖的法老顯露出來。謙卑會揭開靈魂隱藏的光。

והנה בתורה יש בחי' טנת"א [טעמים נקודות תגין אותיות] ³⁴ ובחי' טעמים שבתורה שבע"פ [שבעל פה] ³⁵ הוא כמ"ש (תהלים מב) ובלילה שירה עמי ³⁶ שבחי' השירה והטעמים שהם בחי' הניגון הוא עמי.

如今，妥拉具有吟誦符號（טעמים，ta'amim）、元音符號（נקודות，nekudos）、字母冠飾（תגין，tagin）與字母（אותיות，osiyos）這些層次；而口傳妥拉中 טעמים 的層面，正如經上所說（詩篇 42）：「夜間，祂的歌與我同在」：歌唱與 טעמים 的層面，也就是旋律的層面，乃是「與我同在」的。

Alter Rebbe 回到妥拉文本的四個組成部分。טעמים 是賦予經文旋律的吟誦符號（這個詞也有「滋味」和「理由」之意）；在口傳妥拉中，它們對應於妥拉之歌，而經文「夜間，祂的歌與我同在」描述這歌與人同在。

וביאור הענין הוא כמ"ש (תהלים קיט) זמירות היו לי חקיקך בבית מגורי ³⁷. ולהבין זה איך הם זמירות

這件事的解釋，正如經上所說（詩篇 119）：「你的律例，在我寄居的家中，成了我的歌。」要明白這一點：它們如何能稱為歌呢？

大衛（דוד）王說，ה' 的律例在他「寄居的家中」成了他的歌，這指的是他漂泊度日的生活。這引出一個問題：律法和律例怎能稱為歌呢？

וגם למה נענש דוד על שקרא לד"ת [לדברי תורה] זמירות. ^{38, 39} הנה אמרו (גטין ז) ⁴⁰ השכם והערב ⁴¹ עליהם לבהמ"ד [לבית המדרש] והם כלים מאליהן.

而且，大衛為何因稱妥拉言詞為「歌」而受懲罰？如今，[我們的賢者]說（Gittin 7）：「要在他們之上早起晚歸，前往學習殿堂；他們便會自行消亡。」

《塔木德》（Sotah 35a）說，大衛因稱妥拉言詞為「歌」而受懲罰；這一點也需要解釋。Alter Rebbe 還引用拉比以利亞撒（אלעזר）給馬爾·烏克巴（מר עוקבא）的建議；馬爾·烏克巴為反對他所困擾，拉比以利亞撒便說：「早起晚歸，在他們之上前往學習殿堂」，他們就會自行消亡；這篇 maamar 將 עליהם（aleihem）解作「在他們之上」。

והענין הוא דכתיב (תהלים מ) רבות עשית אתה ה' אלהי נפלאותיך ומחשבותיך אלינו אין ערוך אליך

אגידה ואדברה עצמו מספר ⁴²: ^{43, 44, 45, 46}

事情是[這樣的]。經上寫道（詩篇 40）：「你行了許多事；你，הי，我的 אלהי；你的奇事和你的思念都是為我們；沒有什麼能與你相比；我若要述說、講論，其數多得不可勝數。」

解答這兩個問題的關鍵，是《詩篇》中的一節經文：「你行了許多事；你，הי，我的 אלהי；你的奇事和你的思念都是為我們。」接下來的段落將逐句解釋這節經文，並把 rabbos（「許多」）解作「偉大」。

第 3 節 · 13-4

「你行了許多事」

3 וביאור הכתוב רבות עשית. פי' רבות כל דבר שהוא רב ועצום דהיינו עולמות עליונים ⁴⁷ הגדולות

ונראות ⁴⁸

《詩篇》中「祢成就了許多事」這句話的解釋是：「許多」（רבות，rabbos）意指一切偉大而強盛之事，也就是那些偉大、可畏的高層世界，

Alter Rebbe 開始解釋《詩篇》中的這句經文。Rabbos（רבות）字面上是「許多」，此處則解作「偉大」：指偉大而強盛之事，也就是崇高的高層世界。Tzemach Tzedek（הצמח צדק）在 Yahel Or 中指出，Zohar（Vayechi）也以同樣方式解讀 rabbos，正如「所多瑪的呼喊甚大（rabbah）」一語。

עשית בבחי' עשיה גשמית שנשתלשלו מעילה לעלול במדרגות רבות ושונות כמו שאמר ⁴⁹ בפסוק

אגידה ואדברה עצמו מספר ⁵⁰ עד שנתהו בבחי' עשי' [עשיה] גשמית.

「祢成就了」[它們]，使它們進入物質性的行動界（עשיה，Asiyah）；因為它們由因至果，經過許多不同的層級而下降，正如經文所說：「我若宣告並述說，其數目多得無法計數」；直到它們在物質性的行動界中形成。

「祢成就了」是指這些偉大的世界逐階由因至果地被帶下，直到進入物質的存在（Asiyah）。經文中的「其數目多得無法計數」，描述這一下降經過了多少層級。

וכמ"ש (שם קלה) למה יאמרו איה ⁵¹ אלקיהם ⁵² שהוא בבחי' אי"ה [אם ירצה השם]. שהוא מובדל ומכוסה

ורחוק מהם כמ"ש רם על כו'. ⁵³

正如所寫（ibid. 135）：「他們為何要說：『他們的 ה' 在哪裡？』」[這]意指祂處於「何處」（אי"ה，ayeh）的狀態，與他們迥然有別、被遮蔽，且遠離他們，正如所寫：「祂高踞於……之上」等。

由於經過如此漫長的下降，הי似乎隱而不顯、遙不可及，以致人們會問：「他們的 ה' 在哪裡？」祂似乎高踞於世界之上，與世界分離而被遮蔽。Kehot 指出，經文原文是「列邦為何要說」，而「列邦」一語或許因審查者的顧慮而被省略。

ולא ידעו ולא יבינו כי כל אשר חפץ ⁵⁴ ה' עשה שנשתלשל חפץ ה' כ"כ [כל כך] עד שהוא בעשיה גשמית

然而，他們不知道，也不明白：「凡 הוי' (Havayah) 所願的一切，祂都已成就」；⁵⁴ 祂的意願下降得如此之深，以至於臻於物質性的行動界。

他們未能明白的是：「凡 ה' 所願的一切，祂都已成就」；正是 ה' 自己的意願，使諸世界一路下降，直到進入物質的存在。

וכ"כ [וכן כתב] למה כדי שיהיה הוי"ה אלהי אלוה שלי ע"י כי נפלאותיך ומחשבותיך אלינו כי אורייתא מחכמה נפקת ^{55,56} פ"י עיקר התגלותה הוא מחכמה. אבל באמת הוא רצונו של מקום והוא ורצונו אחד.

為何要下降得如此之深？為的是使 הוי' (Havayah) 成為我的 ה'、我個人的 ה'，藉著[這一點]，也就是「祂的奇事和祂的意念都向著我們」；因為「妥拉源自智慧 (חכמה, Chochmah)」，意即它主要是從 חכמה 顯露的。然而，實際上它是無所不在者的意願，而祂與祂的意願是一體的。

如此深遠下降的目的，是要使超越一切的 הוי' (Havayah) 成為「我的 ה'」，親自臨在於每個人；這是藉著妥拉而實現的，妥拉使 ה' 的奇事和意念來到我們這裡。妥拉從 חכמה——神聖的智慧——顯露；但實際上，妥拉是 ה' 的意願，而祂與祂的意願是一體的，因此人在妥拉中遇見的正是 ה' 自己。

4 וזהו נפלאותיך מה שהוא מופלא ומובדל ומכוסה שאין בו השגה כלל פלא עליון. ⁵⁷ ומחשבותיך הוא בחי' חכמה עילאה נמשך אלינו ע"י התורה. אין ערוך אליך אגידה ואדברה עצמו מספר ⁵⁸.

而這就是「你的奇事」[的意思]：那奇妙、超絕而隱蔽，完全無法理解的至高之奇 (פלא עליון, Pele Elyon)。「你的思想」則是上層智慧 (חכמה, Chochmah) 這一層面，藉著妥拉流傳到我們這裡。「無一可與你相比；即使我述說、言講，也是多得不可勝數。」

「你的奇事」指至高之奇 (Pele Elyon)；在卡巴拉中，這是冠冕 (כתר, Keser) 的名稱，是高於智慧的層面，隱蔽到完全無法理解。「你的思想」是上層智慧，即神聖智慧，它藉著妥拉傳達到我們這裡；兩者都「朝向我們」，儘管沒有任何事物可與 ה' 相比，這些層面也多得不可勝數。

כי להיות השתלשלות וירידה גדולה כ"כ [כל כך] מבחי' גבוה ונעלה מאד עד בחי' מטה מאד ⁵⁹ הוצרך להיות כמה מיני עולמות אין מספר מינים ממינים שונים

要有如此巨大的層層下延與下降，從極高、極尊的層面降至極低的層面，就必須有無數種類的世界，種類層出不窮，各有不同，

若要從最高的層面下降至最低的層面，就必須經過無數種類的世界。每一類之中又包含許多不同的次類。

וכמ"ש (איוב כה) היש מספר לגדודיו⁶⁰ וכתוב (דניאל ז) אלף אלפין ישמשונה ורבו רבבן⁶¹ כו' והוא מספר גדוד והיכל אחד והיכלות אין מספר.

正如經上所寫（《約伯記》25）：「他的軍隊可有數目嗎？」又寫道（《但以理書》7）：「千千事奉他，萬萬侍立於他」等等；然而，這只是一個軍隊和一座宮殿（היכל，heichal）的數目，而宮殿則有無數座。

兩節經文說明靈性眾生的數目極其浩瀚：ה'的軍隊不可勝數，並有「千千」事奉祂。然而，這個龐大的數目，也只說明靈性世界中一座宮殿（heichal）裡的一支軍隊，而宮殿本身更是無數。

ואעפ"כ [ואף על פי כן] כולם אין ערוך אליך שאפי' [שאפילו] בחי' הגבוה מאד שהוא שרש התחלות התהוות

然而，它們全都「無一可與你相比」：即使是極高的層面，是萬物開始形成的根源，

儘管有這麼多層面，沒有任何一個能與ה'相比；即使是最高的層面，那一切創造由此開始的根源，也不例外。

מ"מ לגבי מהותו ועצמותו ית' אין לו ערך כלל שאינו מערכו ולא ממהותו כלל מאחר שהוא בבחי' נברא או נאצל ויש לו התחלת גבול.

然而，相對於祂受頌讚的本質與自體，它仍全無可比之處；它與祂不屬於同一範疇，也完全不是祂的本質，因為它屬於受造或流溢而出的範疇，具有界限的開端。

相較於ה'自身的本質，即使是那最高的層面，也完全與祂無關，因為它是受造或流溢而出的，因而有其起始與限度。凡有界限者，都與無限者（אין סוף，Ein Sof）屬於不同範疇。

משא"כ בבורא ית' דכולא קמיה כלא ממש חשיב⁶² ואצלו נחשב הכל כאין בחי' הראשונה ובחי' אחרונה שבמדרגה תחתונה הכל שוה אצלו

創造主受頌讚則不然：在祂面前，一切都確實被視為虛無；在祂看來，一切皆如無物，[因此]最高的層面與最低層級中的最後一層，在祂面前全都相同。

在ה'面前，一切都如同虛無，因此最高與最低的層面在祂看來同樣是無物。在祂眼中，最高的世界與最低的層級之間並無分別。

ואעפ"כ [ואף על פי כן] להיות השתלשלות העולמות וירידת המדרגות הוצרך להיות מדרגות עצמו מספר שלא יבטלו העולמות ממציאותן וכל זה הוא בשביל שיהיה הוי"ה אלקי ונפלאותיך ומחשבותיך אלינו כנ"ל:

然而，要使世界層層下延，並使各層級逐步下降，就必須有多得「不可勝數」的層級，使世界不致被消融而不復存在。這一切都是為了使 הוי"ה（Havayah）成為我的 ה'，並使「你的奇事與你的思想[是]向著我們」，如上所述。

即便如此，下降仍需要無數中間層級，使世界不致被ה'的光消融，因而能夠存在。這種有層次的下降，其全部目的在於使 Havayah 成為「我的 ה'」，並使祂的奇事與思想藉著妥拉傳達到我們這裡。

一條律法維繫一切世界

5 והנה קודם מ"ת [מתן תורה] היו עליונים ותחתונים ניוונים בחסדו של הקב"ה דהיינו שהיה מזון עולמות עליונים ותחתונים וחיותם נמשך ממקורם וראשיתם מלמעלה למטה בנדבה וחסד פשוט באתערותא דלעילא לבד.

如今，在頒賜妥拉（**תורה**，Torah）之前，上界與下界[眾生]都靠**קב"ה**（Kudsha Brich Hu，意為「聖者，願祂受頌讚」）的慈愛而得以維持；也就是說，上界與下界諸世界的食糧與生命力（**חיות**，chayus），都是從其源頭與起始處，由上而下地流來，作為白白賜予的恩惠與純然的慈愛，唯藉由上而起的激發（**אתערותא דלעילא**，isarus dileila）。

在西奈頒賜妥拉之前，所有世界的生命都純然是 **ה'** 賜予的恩典，由上而下流來。這一切唯藉由上而起的激發而來，並非回應下界所做的任何事。

אבל אחר מ"ת [מתן תורה] הנה קיום חיות העולמות הוא ע"י מעשה התחתונים בתורה ומצות ממטה למעלה

但在頒賜妥拉之後，諸世界的 **חיות** 乃是藉由下界眾生在妥拉與誠命（**מצות**，mitzvos）中的作為，自下而上而得以維繫。

自頒賜妥拉以來，諸世界的生命取決於人們在下界所做之事，藉著妥拉與 mitzvos 來維繫。他們的作為將維繫諸世界的力量由下而上提升。

וכמו למשל ארץ הלזו הגשמית שמצמחת כל מיני תענוגים והם מזון האדם וקיום חיותו

這好比這物質的大地，會長出各式各樣的喜悅（**תענוג**，taanug）之物，它們是人的食物，並維繫人的生命。

阿德莫爾·哈扎肯以自然界作比喻。物質的大地長出各種美味食物，供養人的生命。

וגם כשאדם אוכל מבע"ח [מבעלי חיים] הנה עיקר גידולו וחיותו של הבע"ח [הבעלי חיים] ממה שאוכל מן הארץ נמצא שכל מזון וחיות האדם הוא ע"י בירור שנבחר הטוב הגנוז מן הארץ.

即使人吃的是動物，動物主要的生長與 **חיות** 仍來自牠所吃的地上之物。因此，人的一切食物與 **חיות**，都是透過提煉而來：從大地中選取出隱藏的善。

即使人吃肉，動物也是靠吃大地所出產之物而生長、存活。因此，人的一切滋養都來自提煉的過程，也就是從大地中提取隱藏的善。

כך עד"מ הנה מזון עולמות עליונים הוא ממה שמקבלים חיותם מן התורה שבעוה"ז השפל.

חיות, 作為比喻, 上界諸世界的供養, 來自它們從這低下世界中的妥拉領受。

同理, 上界諸世界由在這低下世界中研習的妥拉所滋養。下界的妥拉就如同大地, 上界諸世界從中汲取食糧。

והנה כתיב (משלי ד) סלסלה ותרוממך⁶³ כאדם שמסלסל בשערו שיהיה כל נימא בפ"ע [בפני עצמו] כך הוא בכל פרטי הלכות אין מספר שיהיה בזה הענין הדין כך ובזה הענין יהיה הדין כך נמשך מחכמה עילאה מבחי' נפלאותיך ומחשבותיך הנ"ל.

現在經上寫著 (箴言4):「尊崇她 (סלסלה, salseleha), 她就必使你升高」; 這如同一個人把頭髮一縷縷地捲理 (מסלסל, mesalsel), 使每一根髮絲各自分明。所有數不盡的律法細節也是如此: 在這件事上, 律法判定如此; 在那件事上, 律法判定如此; [這]乃是從至高的智慧 (חכמה, Chochmah), 從上文所說「你的奇妙作為與思念」這一層面流出的。

箴言論智慧時說 salseleha, 字面上是「珍視她」, 她就必使你升高; 本篇 maamar 將這個字讀作 mesalsel, 如同捲理頭髮, 使每一根髮絲各自分明。妥拉律法的每個細節也同樣各自分明:「在這個情況下律法如此判定, 在那個情況下則如此判定。」每一個細節都流自至高的 חכמה, 源自 ה' 的奇妙作為與思念。

וז"ש [וזהו שכתוב] דוד המלך ע"ה [עליו השלום] (תהלים צב) מה גדלו מעשיך ה' מאד עמקו⁶⁴ מחשבותיך
這就是大衛王 (דוד), 願平安臨於他, 所說的話 (詩篇92):「你的作為何其偉大, הוי' (Havayah); 你的思念極其深邃。」

阿德莫爾·哈扎肯現在引用大衛王的另一節經文:「你的作為何其偉大, Havayah; 你的思念極其深邃。」他將說明, 當「偉大」用於 ה' 時, 意義為何。

פי' גדלו ע"ד שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] במקום שאתה מוצא גדולתו⁶⁵ שם אתה מוצא ענותנותו
כי לא שייך לפניו ית' בחי' גדולה

「偉大」的意思, 依照我們的賢者 (願其記憶蒙福) 所說:「你在何處找到祂的偉大, 也就在何處找到祂的謙卑。」因為偉大這一層面並不適用於祂, 願祂受頌讚,

賢者說, 無論何處提到 ה' 的偉大, 也必能找到祂的謙卑, 因為一般意義上的偉大根本不適用於 ה'。阿德莫爾·哈扎肯早先在《Torah Ohr》(תורה אור, Torah Ohr) 的〈Chayei Sarah〉篇也以同樣方式解釋這句話: 賜予諸世界生命並非 ה' 的偉大, 而是一種下降, 因此所讚美的是祂的謙卑。

מאחר כי גדול ה' ומהולל מאד⁶⁶ ולגדולתו אין חקר ואינו בבחי' ערך ומדה ומקום כלל שיפול עליו
לשון גדולי'.

因為「偉大 (Havayah) 偉大, 極受讚頌, 祂的偉大不可測度」, 而祂全然不屬於可比較、可衡量或可定位的範疇, 因此「偉大」一詞根本不能用在祂身上。

ה' 的偉大深不可測; 祂超越一切比較、衡量與位置。像「偉大」這樣的詞暗示有一種尺度, 而 ה' 並不受任何尺度衡量。

אלא לשון גדול' הוא ענותנותו שנתלבש בבחי' ומדת גדולה להתפשט ולהתלבש תוך עלמין להחיותם

相反，「偉大」一詞[指的是]祂的謙卑：祂將自己包裹在偉大這一層面與屬性中，為要遍及諸世界，包裹在其中，並賜它們生命。

所以，我們所稱 ה' 的「偉大」，實際上是祂的謙卑：祂屈尊進入偉大這一屬性，為要遍及諸世界，並賜它們生命。

וזהו מה גדלו מעשיך ה' כי מה שנמשך ונתפשט למטה דרך פרטי הלכה אחת הוא הוא מזון וקיום חיות

כל העולמות עליונים ותחתונים וכל העולמות עליונים הם כלא ממש נגד מה שנמשך מפרטי הלכה אחת

שהיא מקור חיותם וקיומם

這就是[「啊，你的作為何其偉大」的意思]：因為，藉著一條法規的具體細節而引下並擴展至下方的事物，本身就是所有較高與較低世界的生命力之糧與維繫；所有較高世界相較於從一條法規的細節所引下的事物，實在如同全然無有，而那正是它們生命力與存續的源頭。

因此，「你的作為何其偉大」說的是祂的謙卑：透過妥拉中哪怕一條律法的細節而流下的光，正是維繫所有較高與較低世界的生命力。所有較高世界合在一起，在一條法規所蘊含的源頭面前，都實在如同全然無有。

כי כל הלכה היא המשכת והתפשטות אור מרצון העליון ב"ה וחכמה עילאה שהן מקור החיות לכל

העולמות

因為每一條法規，都是由至高意願（**רצון**，ratzon）——願祂受頌讚——以及上層智慧（**חכמה**，Chochmah）所引下並擴展的光；這兩者是一切世界生命力的源頭。

這是因為妥拉的每一條法規，都是至高意願與上層智慧的延展。這兩者是一切世界生命力的源頭。

ואם כך הוא בענין גדולת מעשיו א"כ עאכו"כ [על אחת כמה וכמה] מאד עמקו מחשבותיך שהיא בחינה

למעלה מעלה מבחי' עלמין אלא מקיף וסובב עליהם ואינו מתלבש בתוכם.

既然 ה' 作為的偉大是如此，那麼更何況[「你的思想何其深邃」所說的]，乃是遠遠高於諸世界層次的一個層面；它環繞並包圍諸世界，並不包裹在其中。

如果 ה' 的作為——祂賜生命給諸世界——其「偉大」已經如此廣大，那麼「你的思想何其深邃」所指的，必定是更高得多的層面。它完全不進入諸世界，而是從外部環繞它們，也就是環繞一切世界之光（**סובב כל עלמין**，sovev kol almin）。

ומזה יתבונן המשכיל להיות בתורת ה' חפצו להיות שש ועלז בה כמ"ש (משלי ה) וכל חפצים לא ישוו בה

由此，明理之人便會省思，[進而]以「將心願寄託於 ה'的妥拉」為樂，在其中歡欣雀躍，正如所寫（箴言 8）：「一切令人渴望之物，都不能與她相比」：

明理之人省思此理，便會喜愛妥拉，並在其中歡欣雀躍。《箴言》說，一切令人渴望之物（חפצים，chafatzim）都不能與智慧相比。

שאפי' [שאפילו] חפצים העליונים שהוא כענין שכתוב כל אשר חפץ הוי"ה עשה בשמים ובארץ⁶⁷ ושמים הם העולמות העליונים ולא ישוו בה שכולם הם כלא ממש בערך הלכה אחת שהיא מבחי' נפלאותיך ומחשבותיך הנ"ל.^{68, 69}

甚至連較高的願欲也不能相比，正如所寫：「凡 ה'所願的，祂都在天上和地上成就了。」而「天上」指的是較高的世界；「不能與她相比」，因為這一切相較於一條法規，都實在如同全然無有；這條法規源自上文所說的「你的奇妙作為與你的思想」這一層面。

阿爾特雷貝（אדמו"ר הזקן）將此理甚至應用於 ה'自己的「願欲」：「凡 ה'所願的」（חפץ，chafetz），祂都在天上成就了；因此，天上這些較高的世界也屬於 ה'所願的。然而，它們仍不能與一條妥拉法規相比，因為那條法規源自 ה'上述的奇妙作為與思想。

第 5 節 · 16

大衛為何受到責備

6 וכמ"ש באדרא שההלכות הן בחי' הנימין ושערות של מעלה וכל⁷⁰ נימא להיט לעלמין סתימין כו'.

正如《Idra》（אדרא，Idra）所說，律法乃是上方的絲縷與毛髮這一層面；「每一根絲縷都延伸至隱藏的世界」，等等。

《Idra》是《Zohar》（זהר）中的一段，將妥拉的律法描述為超然面容上的「毛髮」。每一根絲縷都延伸至隱藏的世界，將生命力從極高的源頭傳遞下來。

וכמ"ש בע"ת [בעץ חיים] שכל הנימין ושערות הם מבירור רפ"ח ניצוצים כו' ותכלית הבירור הוא בעוה"ז כו'.⁷¹

又如《Etz Chaim》（עץ חיים）所說，一切絲縷與毛髮都源自對二百八十八個火花的精煉，等等；而精煉的終極目的，則在於此世，等等。

阿里札爾（האריז"ל，the Arizal）的《Etz Chaim》教導，這些絲縷與毛髮源自對二百八十八個火花的精煉；這些火花是在器皿破碎時墜落的。唯有在此世，透過研習妥拉並遵行誡命（מצוות，mitzvos），才能完成這番精煉。

וזהו זמירות היו לי חוקיך בבית מגורי שהיה שש ושמה בהם עד שהיו לו כמו זמירות ותענוגים אלא שנענש על שקראם זמירות.

這就是「你的律例在我寄居之處，成了我的歌」的意思：他因這些律例而歡欣喜樂，甚至覺得它們如同歌曲與喜悅；然而，他因稱它們為歌曲而受了懲罰。

現在，關於大衛（דוד，David）的經文得到了解釋：妥拉的律例使他如此喜樂，以至於在他感受中，它們彷彿歌曲與喜悅。然而，他因稱它們為歌曲而受了懲罰。

ולא על שלמד בענין זה אלא על ששיבחם⁷² בזו המעלה לחוד שהוא מקור וחיות כל העולמות.

[他受懲罰]並非因為他以這種方式研習，而是因為他只以這一層特質來讚美它們：它們是一切世界的根源與生命力。

大衛並非因為帶著喜悅研習妥拉而受到責備；他受到責備，是因為他只以妥拉具有這一特質來讚美妥拉——它是一切世界生命的根源，彷彿這就是妥拉最高的價值。《Tanya》（תניא）的《Kuntres Acharon》（קונטרס אחרון），即以「大衛的歌」（דוד זמירות，David zemiros）為題的文章，解釋說，這一特質只屬於「思想深邃之處的「背面」；而妥拉的內在層面與無限之光（אור אין סוף，Or Ein Sof）為一，在其面前，諸世界皆不足道。

שבאמת הוא גבוה למעלה מעלה מבחי' קיום וחיות כל העולמות וכמ"ש (שם) ואהיה אצלו אמון ואהיה שעשועים יום יום⁷³ ופי' במדרש (ב"ר [בראשית רבה] פ"א) אמון מופלא שהוא מבחי' פלא העליון⁷⁴ בחינת נפלאותיך ומחשבותיך.

因為妥拉實在遠遠高於維持並賦予一切世界生命的層面；正如（同上）所寫：「我在祂身旁作為奇妙者（אמון，amon），日日都是喜悅」；而《Midrash》（בראשית רבה，Bereishis Rabbah）第1章解釋說，amon意為「奇妙」（מופלא，mufla），屬於至高奇妙這一層面，也就是「你的奇妙作為與你的思想」這一層面。

妥拉實在遠高於維持世界的作用：在《箴言》中，智慧說自己是「祂身旁的amon」；本篇論述引述《Bereishis Rabbah》的解釋，將amon讀作「奇妙」，即「至高奇妙」。Kehot引述雷貝·馬哈拉什（אדמו"ר מהר"ש）指出，他在《Bereishis Rabbah》中只找到amon的「教師」、「被遮蔽」與「隱藏」（以及「偉大」）等含義，並沒有「奇妙」之義；而《Or HaTorah》（אור התורה）則將「奇妙的amon」解作隱藏的智慧心（מוחא סתימאה，mocha stima'ah）。

וזהו יום יום נגד ב' בחינות שהם נפלאותיך ומחשבותיך וזהו ואהיה שעשועים שהיא שעשועים של הקב"ה כביכול בכבודו ובעצמו

這就是「日日」所指的兩個層面，即「你的奇妙作為」與「你的思想」；這也就是「我乃是喜悅」的意思：那是聖者，願祂受頌讚（הקב"ה，Kudsha Brich Hu）所享有的喜悅；姑且如此說，是祂在自己的榮耀與本體之中所享有的喜悅。

經文重複的「日日」，指的是兩個層面：「祂的奇妙作為與祂的思想」。「喜悅」意指妥拉是「祂自身的喜悅」；姑且如此說，是祂本體中的喜悅。

**ולמשל כמו שאדם משתעשע בחכמתו כשאומר דבר חכמה כן ויותר מכן לאין קץ ותכלית באלף אלפים
הבדלות הקב"ה משתעשע בחכמתו העליונה שאינה יכולה להתלבש תוך עלמין⁷⁵ כלל**

譬如，人說出智慧之言時，會因自己的智慧而感到喜悅；聖者，願祂受頌讚，也以祂的至高智慧為樂，其程度遠勝於此，且有百萬重不可比擬的差距；這智慧根本無法內在於諸世界之中。

正如人表達出一個智慧的念頭時，會因自己的智慧而感到喜悅；^ה也以祂的至高智慧為樂，其程度無限超越人，而這智慧崇高到根本無法進入諸世界。《Or HaTorah》(Kehot引述)稱這是隱藏的智慧；它不同於流溢界(אצילות, Atzilus)的智慧，因為經文說：「你以智慧造了這一切。」

**אלא שדוד המלך ע"ה [עליו השלום] היה צריך לפי שעה. בבית מגורי שהיו שונאין לו ואין דינים נמתקין
אלא בשרשן דהיינו בשרש התהוות העולמות כשנתהווה ונמשך מאין המוחלט להתענג ולשמוח בחלקו
אשר הוא ממשיך בתורתו לקיום וחיות העולמות**

然而，大衛王（דוד）在當時需要[這一點]：「在我寄居之處」，因為人們憎恨他；嚴厲的審判唯有在其根源處才能得到調和，也就是在諸世界形成的根源處——諸世界由絕對無有中形成，並從中被引發出來；[因此他需要]因自己的分而喜悅，並透過自己的妥拉將這一分引下，以維持諸世界並賦予它們生命力，

然而，大衛在當時需要妥拉賦予生命的力量，因為他在「我寄居之處」遭人憎恨與迫害。嚴厲的審判唯有在其根源處才能得到調和，這是卡巴拉的一項原則；而其根源，就是諸世界從無有中創造出來的源頭。因此，大衛需要為妥拉中那一部分而喜悅；他透過自己的妥拉將這一部分引下，賦予諸世界生命。

**שעי"ז ממילא יתבטלו כל המונעים מאחר שמקבלים חיותם ממנה והם בטלים לגבה וכשממשיך אורה
למטה תפול עליהם אימתה ופחד⁷⁶ והיו כלא היו.**

因此，一切阻礙都會自然而然地消融，因為它們的生命力來自於它，並且在它面前自我消融；當他把它的光引到下界時，「恐懼與驚惶必臨到它們身上」，它們便如同從未存在過。

所有與之對抗的力量，其生命都來自妥拉；因此，當一個人把妥拉的光引下來時，這些力量便會自行在妥拉面前消融。「恐懼與驚惶」臨到它們身上，它們也變得如同從未存在過。

智者的勸告與法老的夢

7 וזו היא העצה שיעצו חז"ל [חכמינו זכרונם לברכה] השכם והערב עליהם⁷⁷ דהיינו שיהא בבחי' עליהם מעלה

מעלה וגבוה מהם

這就是我們的聖賢所給的忠告：「早起，夜晚仍在他們之上」（עליהם，aleihem）；也就是說，人應處於「在他們之上」的狀態，遠遠高過他們，

阿德莫爾·哈扎肯回到聖賢的忠告：「早起、晚睡，在學習之所留在他們之上，他們便會自行消亡。」他把 aleihem（「在他們之上」）解作：人應提升到高於對手的層次。

דהיינו בבחי' עסק התורה שהיא גבוה ונעלה מאד שהיא מקור חיותם. ולכן הם כלים ומתבטלין מאליהן וממילא נדחי'.

也就是處於研習妥拉的狀態；妥拉極其崇高尊貴，是他們生命力的源頭。因此，他們便「自行消亡」，「自己被消融」，自然而然地被排斥出去。

那較高的層次就是妥拉研習，因為妥拉是生命力的源頭，連與之對立的力量也從中汲取生命。人若與它們的源頭相連，它們便會自行消退，不必經過爭鬥。

והערב עליהם היינו בבחי' נפשי כעפר לכל תהי' [תהיה] לידום⁷⁸ וליסבול כנ"ל שיהיה כעפר וארץ שממנה יצא לחם וכל ההשפעות ממטה למעלה אחר מ"ת [מתן תורה] כנ"ל

而「夜晚仍在他們之上」，意指「願我的靈魂對一切如塵土」的層次：如上所述，保持沉默並承受[它]；使自己如塵土與大地，麵包由其中生出，而在頒授妥拉之後，一切影響也都由下而上，如上所述；

「夜晚仍在他們之上」是第二種方式：謙卑，祈求「願我的靈魂對一切如塵土」，保持沉默並承受侮辱；同一祈禱文也說：「對那些咒罵我的人，願我的靈魂保持沉默。」拉比以利亞撒在《塔木德》中的回答則以「在 ה' 面前靜默」（דום，dom）開頭。正如麵包由大地生出，謙卑的人也成為根基；自西奈領受妥拉以來，一切影響都由下而上升起。

דהיינו כשנברר הטוב מן הרע וכו' ואזי ממילא יפול הרע ויבוטל כמ"ש (ישעיה מא) יהיו כאין ויאבדו אנשי ריבך⁷⁹ כי אין להם חיות עוד.

也就是說，當善從惡中被提煉出來，等等，那麼惡便自然而然地倒下並被消融，正如經上所寫（以賽亞書41）：「他們必如同虛無，與你爭鬥的人必滅亡」，因為他們不再有任何生命力。

這就是提煉的工作：把善從惡中分離出來；一旦善被取出，惡便自行倒下。正如以賽亞所說，對手會變得如同虛無，因為他們不再有任何生命力。

אבל באמת אין זו לבדה מעלת ושבת התורה כ"א כמ"ש ובלילה שירה עמי⁸⁰ שירו קרי דהיינו שעשועים של הקב"ה כמ"ש ואהיה אצלו כו' שעשועים⁸¹ זה יהיה עמי וכמ"ש (תהלים קמט) ישמח ישראל⁸² בעשיו.

但實際上，這並非妥拉唯一的美德與可稱頌之處；而是如經上所寫：「夜間，祂的歌與我同在」：此處雖寫作「祂的歌」（שירה，shiroh），卻讀作「祂的歌」（שירו，shiro），也就是 קב"ה (Kudsha Brich Hu，意為「聖者，願祂受頌讚」) 的喜悅；正如經上所寫：「我在祂身旁」，等等，「喜悅」；這喜悅將「與我同在」。又如經上所寫（詩篇149）：「願以色列以其創造者為樂。」

然而，妥拉使世界得以有生命、使人戰勝對手，並非妥拉真正值得稱頌之處。在「夜間，祂的歌與我同在」這句中，שירה (shiroh) 讀作 שירו (shiro)，意為「祂的歌」：妥拉是 ה' 自己的喜悅（「我是祂的喜悅」），人也分享其中，正如「以色列以其創造者為樂」。

והנה ע"י בחי' שמחה ותענוג הזה בתורת ה' יסיר כל מונע מבית ומבחוץ ואין רע יורד מלמעלה⁸³ כלל
如今，藉著在 ה' 的妥拉中有這種喜悅與愉悅，人便能除去內在與外在的一切阻礙，而且根本沒有任何惡從上方降下。

藉著對妥拉的喜悅與愉悅，內在和外在的一切障礙都被除去。既然沒有惡從上方降下，與那較高喜悅相連的人便受到保護，不受傷害。《Tanya》（תניא）《Iggeres HaKodesh》（אגרת הקודש）第11章解釋，從上方而來的一切都是善；只是因為超出我們所能領會的範圍，才顯得像是惡。

משא"כ כשאין לו בחי' השעשועים הנ"ל⁸⁴ עליו נאמר ויהי מקץ שנתים ימים⁸⁵

但若人沒有上述的喜悅層次，經上對他所說的便是：「兩整年過後，事情發生了」（שנתים ימים，shenasayim yamim）。

至此，本文開頭的經文便得到解釋。人若缺乏對妥拉的這種喜悅，「兩整年過後」這句經文便適用於他。

פי' שבחי' שנתים ימים שהם בחי' יום יום בחי' השעשועים הנ"ל הם אצלו בקץ ותכלית⁸⁶ כלומר שאין לו בחי' הנ"ל בעסק התורה ואז ופרעה חולם.

這是說，「兩年之日」的層次，也就是「日復一日」的層次，即上述的喜悅，對他而言已到盡頭、達到極限；換言之，他在妥拉研習中沒有上述的層次。於是，「法老作夢」（חולם，cholem）[cholem 也是一種母音符號的名稱，寫作字母上方的一點]。

Shenasayim yamim，字面意思是「兩年之日」，暗示妥拉喜悅中重複的「日、日」；對這樣的人而言，這喜悅已告終（מקץ，miketz），也就是說，他的妥拉研習缺乏這種喜悅。於是「法老作夢」：表示作夢的 cholem 一詞，也是寫在字母上方的一點狀母音符號的名稱。

פִּי אֶע"פ [אף על פי] שִׁישׁ לוֹ בַּחֲוִי פֶרְעָה שֶׁהוּא בַּחֲוִי הַתְּגִלּוֹת אֲלֵקוֹת ע"י הַתְּפִלָּה אֶעפ"כ [אף על פי כן] אֵינוֹ בַּבַּחֲוִי טַעֲמִים שֶׁהֵם בַּחֲוִי הַנִּגּוֹן וְשַׁעֲשׁוּעִים הַנ"ל כ"א בַּבַּחֲוִי נְקוּדָה בְּרִישִׁי אֲתוּוֹן

這是說：即使他具有法老（פרעה，Pharaoh）的層面，也就是透過祈禱而顯現 ה' 的層面，然而，這並非旋律（טעמים，ta'amim）的層面；旋律就是上文所說的旋律與喜悅，而只是「字母頂端的一點」這一層面，

這樣的人仍有一個「法老」，即 ה' 在他祈禱中的顯現；但其中缺少妥拉的 טעמים，也就是旋律與喜悅；它只像字母上方的一點——點狀元音符號（חולם，cholem）。

כִּי הַנֶּפֶשׁ מִלֵּאָה אוֹתִיּוֹת וְאוֹר ה' שֶׁמֵּאִיר בָּהּ הוּא בַּחֲוִי נְקוּדָה קֹטֵנָה בְּרִאשׁוֹ לְבַד שֶׁמִּתְנוּצֵץ בְּשִׁכְלוֹ הָאֶרֶץ וְהַמִּשְׁכַּת אֲלֵקוֹת אֲבֵל אֵינָה מְלוּבֶשֶׁת בְּתוֹכָהּ כ"א בַּבַּחֲוִי מִקִּיף עֲלָיו:

因為靈魂充滿了字母，而照耀其中的 ה' 之光，僅是位於其頂端的一個小點這一層面：也就是說，ה' 的光照與流注在他的理智中閃現；但它並未內化於他之中，只是以環繞於他的方式（מקיף，makif）存在。

靈魂充滿了「字母」，也就是它的思想與諸種能力；ה' 之光只如同位於它們上方的一個小點般觸及靈魂，在理智中閃現為一線光芒。這道光並未成為此人內在的一部分，而是從外部環繞著他（מקיף）。

第 7 節 · 18

母牛與慈愛之線

8 והנה עומד על היאור.⁸⁷ שממנו ג"כ נמשך בחי' המשכה לשבע פרות הטובות⁸⁸ שהם ז' מדות אהבה

ויראה וכו' הטבעי' [הטבעיים]

「看哪，他站在河邊。」從河流（היאור，ye' or）也有流注引向七隻好母牛；牠們是七種屬性，即愛與敬畏等等，是自然狀態下的[情感]，

在法老的夢中，他站在河邊，也就是尼羅河旁。河流代表從上而來的流注，也滋養七隻好母牛，即七種情感屬性：愛與敬畏，以及其餘情感，處於自然狀態時的樣貌。

89 שיהיה אחר התפלה מחמת זה בסור מרע ועשה טוב.

使他在祈禱之後，因著這一點而「遠離惡，行善」。

這些自然的情感在祈禱時受到激發，之後便引導人「遠離惡，行善」。

אך אחר זה הנה שבע פרות אחרות⁹⁰ כו'. ותאכלנה כו'⁹¹ ולא נודע כו'.⁹² שבערך זמן רב אחר התפלה יוכל להתעורר מדות ותאוות גשמיות ומשכחות לגמרי את מדות הטובות אהוי"ר [אהבה ויראה] כו' שבשעת התפלה.

然而，此後「又有七隻別的母牛」等等，「牠們吃了」等等，「卻沒有察覺」等等：因為祈禱過了相當一段時間之後，肉身的情緒與慾望可能被激起，使[他]完全忘掉祈禱時[他所具有的]那些美好屬性——愛與敬畏等等。

但接著，夢中又出現七隻別的母牛：壞母牛吃掉了好母牛，卻沒有察覺牠們已經把好母牛吃掉了。同樣，祈禱過了一段時間之後，肉身的慾望可能興起，抹去一個人在祈禱時所感受到的愛與敬畏。

משא"כ בבחי' הטעמים שהם בחי' שירה וזמרה הנ"ל. ע"ז אמרו (ע"ז [עבודה זרה] ג) כל העוסק בתורה בלילה⁹³ חוט של חסד נמשך עליו ביום שנאמר יומם יצוה⁹⁴ ה' חסדו⁹⁵ ובלילה שירה עמי

但音調（טעמים，ta' amim）的層面則不然；這就是前面提到的歌唱與旋律的層面。對此，他們說（Avodah Zarah 3）：「凡在夜間研習妥拉的人，白日便有一條慈愛之線降臨在他身上，正如經文所說：『白日， הוי' (Havayah) 命令祂的慈愛；夜間， 祂的歌與我同在。』」

音調，也就是妥拉的歌聲，並非如此。《塔木德》說，凡在夜間研習妥拉的人，白日便有一條慈愛之線降臨在他身上；這句話出自經文「白日， Havayah 命令祂的慈愛；夜間， 祂的歌與我同在」。Likutei Torah (Korach) 回指本篇 maamar，以說明這條「慈愛之線」。

שחוט של חסד ואהבה עליונה באה עליו מלמעלה אהבה חדשה יותר מכדי טבעו של נפש אלקות לדבקה בו ית' בחי' אהבה בתענוגים

[這是指]一條慈愛與超然之愛的線從上而來，降臨在他身上；這是一種新的愛，超越具有^{ה'}性質的靈魂（נפש האלקית，nefesh Elohis）的自然傾向，使其依附於祂（願祂受頌讚）；這是充滿喜悅之愛的層面；

這條「慈愛之線」是一種新的、超然的愛，從上而來，超越具有^{ה'}性質的靈魂本有的自然之愛：這是一種充滿喜悅、使人依附於祂的愛。

ומשם נמשך יאור והמשכה לבחי' נקודה ברישי אתון שהיאור הוא עומד על החולם וממשיך עליו הארה רבה ועצומה שלא יהיו פרות הרעות כלל כי אין רע יורד מלמעלה כו':

從那裡，河流（יאור，ye' or）與流注被引向「字母頂端的一點」這個層面；因為河流立於圓點元音符號（חולם，cholem）之上，並向其施予廣大而強盛的光照，使壞母牛根本不會出現，因為「沒有邪惡從上而降」等等。

從這份愛，河流向下流至字母上方的一點，也就是心智中的 אלקות (Elohis) 火花。河流立於 cholem 之上，並賦予它極大的力量，因此壞母牛根本無從興起，因為沒有邪惡從上而來。

在事奉中的實踐

使自己「對眾人如塵土」：謙卑，即使是苦難帶來的謙卑，也能揭開靈魂隱藏的光。學習妥拉，不僅把它視為生命與守護的來源，也要因它是 **ה'** 自己的喜悅而歡喜；這份歡喜能引下從上而來的愛，使祈禱中的愛與敬畏不被當日的欲望吞噬。

討論問題

1. **פרעה**與**העפר**之間的文字關聯，如何把謙卑與揭開隱藏的 **ה'** 性連結起來？
2. 按照本文，若苦難不是懲罰，那麼它的目的何在？
3. 為什麼妥拉的一條律法勝過所有更高的世界？還有什麼在它之上？
4. 大衛稱妥拉為「歌曲」，究竟缺少了什麼？當時他為何需要這樣讚美妥拉？
5. 祈禱所激起的愛與敬畏，和妥拉之歌所引下的「慈愛之線」，究竟有何不同？

註記

第 1 段

1 ויהי מקץ

此註引導讀者參閱本卷前文印出的雷貝（הרבי）來源註，以取得關於本篇 maamar 的更多參考資料。

KEHOT 註記

ראה לעיל בציונים לכ"ק אדמו"ר זי"ע. הגהות באוה"ת כרך ה תתקעג, ב. קיצורים בכרך ו תתש, א (ושם מציין שהמאמר זה משנת תקנ"ח. וראה בסו"ס מאמרי אדה"ז הקצרים ע' תר"ו). ראה פלח הרמון פרשתנו קה, א.

2 ויהי מקץ

《Steinsaltz Tanakh》的背景：酒政復職兩年後，妥拉（תורה, Torah）記載，法老（פרעה）夢見自己站在尼羅河邊。本篇論述（מאמר, maamar）末尾將這節經文讀作靈魂的圖景：「兩年的日子」是妥拉的喜悅，「法老作夢」是僅籠罩於靈魂之上的 ה' 之光，而河流則象徵由上而來的流注。

Genesis 41:1 א"א:1

וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנָתַיִם יָמִים וּפְרֹעָה חֹלֵם וְהִנֵּה עֹמֵד עַל-הַיָּאֹר:

And it came to pass at the end of two full years, that Pharaoh dreamed: and, behold, he stood by the river.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

KEHOT 註記

בראשית מא, א.

3 《Ruth》書中的敘述者說明了以色列古時的一項習俗：為確認贖回或交換，男子會脫下一隻鞋交給另一方，正如那位較近的贖業者讓位給波阿斯（בועז）時所做的。字面上，לפנים (lefanim) 意為「從前」；本篇 maamar 也將它解作「在內」：「這」——妥拉——就在以色列之內。（背景：Steinsaltz Tanakh）

Ruth 4:7 ד'7:4

וְזֹאת לְפָנִים בְּיִשְׂרָאֵל עַל-הַגָּאֵלָה וְעַל-הַתְּמִוְרָה לָקִים כְּלִי-דָבָר שֶׁלֹּא אִישׁ נָעַל וְנָתַן לְרֵעֵהוּ וְזֹאת הַתְּעוּדָה בְּיִשְׂרָאֵל:

Now this was the custom in former time in Israel concerning redeeming and concerning exchanging, to confirm all things: a man drew off his shoe, and gave it to his neighbour; and this was the attestation in Israel.—

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

4 ואין זאת אלא תורה

塔木德指出，「這就是妥拉」中的「這」一詞，是指妥拉本身。阿德莫爾哈扎肯（אדמו"ר הוקן）藉此將以色列中的「這」認定為活在每個靈魂中的妥拉。

Avodah Zarah 2b:6 ב'7:6–7

כלום יש בכם מגיד זאת? שְׁנֵאמַר: "מי בכם יגיד זאת", ואין "זאת" אלא תורה, שְׁנֵאמַר: "וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם מִשָּׁה". מִיָּד יֵצְאוּ בַּפִּי נֶפֶשׁ, יֵצְאוּ מַלְכוּת רומי, וְנִכְנָסָה מַלְכוּת פָּרַס אֲחֵרֶיהָ. מֵאֵי טַעְמָא? דְּהָא חֲשִׁיבָא בְּתֵרָה. וּמִגָּלֵן? דְּכֵתִיב: "וְאָרוּ חֵינוּ אֲחֵרֵי תַנְיָנָא דְמֵינָא לְדָב", וְתַנִּי רַב יוֹסֵף: אֵלּוּ פִּרְסִיִּים, שְׂאוּכְלִין וְשׁוֹתִין קְדוּב, וּמְסוּרִבְלִין [בְּשֶׁר] קְדוּב, וּמִגָּדְלִין שֶׁשֶׁר קְדוּב, וְאֵין לָהֶם מְנוּחָה קְדוּב.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

Zohar III, 81b פא, זח"ג

KEHOT 註記

ע"ז ב, ב. זח"ג פא, ב. ראה אגה"ק סי' ז. בלקו"ת נצבים מו, א מציין לכאן ולכמה מקומות בענין פנימיות וחיצוניות.

5 שקוב"ה סתים וגליא

《Zohar》（זהר）教導，三個層次彼此相繫：קב"ה (Kudsha Brich Hu，意為「聖者，願祂受頌讚」)、妥拉與以色列；三者各自都兼具隱藏與顯露兩面。阿德莫爾哈扎肯將此應用於靈魂的內在與外在層面。

Zohar III, 73a זח"ג עג, א

Zohar II, 227b זח"ב רכז, בא

KEHOT 註記

זח"ג עג, א. זח"ב רכז, ב. ובס"מ. ראה לקו"ת פנחס עה, ד. תבא מב, א. נצבים מט, ב. ר"ה סב, ד. תו"ת בראשית ה, א.

6 שו"ה סתים — מושג ונראה לעין

這份手稿補充說，隱藏的層面並非肉眼所能掌握或看見；沒有人缺少這個無法掌握或看見的內在層面。

KEHOT 註記

בבזך 633 נוסף: מושג ונראה לעיני בשר ואין לך אדם שאין לו בחי' זו בחי' פנימיות שאינו מושג ונראה: לעין.

7 שו"ה לעין — אהוי"ר כו'

這份手稿補充說，靈魂中這兩個層面——隱藏與顯露——稱為 Yisrael 和 Yaakov。

KEHOT 註記

בבזך 633 נוסף: וב' בחי' אלו הם הנק' ישראל ויעקב הלכך: כמו.

8 טנת"א בתורה

Or HaTorah 討論 Torah 文本的四個組成部分——誦讀音調、元音符號、字母冠飾和字母——本段在此引入了這些部分。

KEHOT 註記

פרדס שער האותיות פ"ג. ושער הנקודות פ"ו, ושער הטעמים פ"ה. ראה אוה"ת וארא כרך ז ע' ב'תקנב, וע' ב'תקעב.

9 טנת"א . . בנפש האלקית

此註說明，誦讀音調、元音符號、字母冠飾和字母與具有 ה' 性質的靈魂各層面之間的對應關係，在該處有所闡釋。

KEHOT 註記

נבאר באוה"ת שה"ש ע' תשלה ואילך. ראה לקו"ת ברכה צד, א.

10 ולכן כמו שיש טנת"א . . כדלקמן

在這份手稿中，將 Torah 的四個組成部分與靈魂各層面相比較的句子置於括號內，作為附帶說明。

KEHOT 註記

בבזך 1824 בא בסוגרים (#).

פני אריה פני שור

23

以西結（以何וא）描述戰車異象中每個活物的四張面貌：右邊是人和獅子，左邊是牛，另有一隻鷹。這篇論述將獅子和牛分別對應於自然之愛與敬畏。（背景：Steinsaltz Tanakh）

יחזקאל א'י:10

וְדִמּוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם וּפְנֵי אֲרִיָּה אֲלֵיהֶֽמִּין לְאַרְבַּעַתָּם וּפְנֵי־שׁוֹר מִהַשְׂמַאֵל לְאַרְבַּעַתָּם וּפְנֵי־נֶשֶׁךְ לְאַרְבַּעַתָּם:

As for the likeness of their faces, they had the face of a man; and they four had the face of a lion on the right side; and they four had the face of an ox on the left side; they four had also the face of an eagle.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

24

以西結在迦巴爾河邊的被擄者當中，看見一道從北方而來的暴風、一大片雲，以及一道閃爍的火；火的周圍有光輝（חשמה，nogah），其中顯出一種他無以名之的光輝（חשמה，chashmal）。在卡巴拉（קבלה，Kabbalah）中，風、雲和火是三種不潔的外殼（קליפות，kelipos），而那光輝則是光輝之殼（חשמה，chashmal）；其中的光輝則是神聖的，活物則從其中顯現。（背景：Steinsaltz Tanakh）

יחזקאל א'ד:4

וְאָרָא וְהִנֵּה רוּחַ סְעָרָה בָּאָה מִרֶֽחֱצוֹן עָנָן גָּדוֹל וְאֵשׁ מִתְּלַחֶמֶת וְנִגְהָיוּ סָבִיב וּמִתּוֹכָהּ כְּעָנַן חֲשָׁמַל מִתּוֹךְ הָאֵשׁ:

And I looked, and, behold, a stormy wind came out of the north, a great cloud, with a fire flashing up, so that a brightness was round about it; and out of the midst thereof as the colour of electrum, out of the midst of the fire.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

חשמה כו' חש מל

25

在該處，阿爾特雷貝解釋說，חשמה是來自小面相（情感屬性）（ז"א / זעיר אנפין）與女性一方（נוקבא）之外的Binah衣裳；它環繞二者，以防外在力量從中汲取。阿爾特雷貝又將它解作「寂靜」（chash）與「言說」（mal）：在Binah的根源處是寂靜的，包覆情感屬性時則是言說的，就像寓言包裹其所表達的意義。

KEHOT 註記

ראה לעיל יב, ד.

26

ומתוכה דמות ד' חיות

從其中顯出四個活物的形像。只有在חשמה之後，它們才顯現。

יחזקאל א'ה:5

וּמִתּוֹכָהּ דִּמּוּת אַרְבַּע חַיּוֹת וְזֶה מַרְאֵהָן דִּמּוּת אָדָם לְהִנָּה:

And out of the midst thereof came the likeness of four living creatures. And this was their appearance: they had the likeness of a man.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

27

ונפשי כעפר לכל תהי

拉比納（רבנא）之子馬爾（מר）的個人祈禱，如今在阿米達禱文（עמידה，Amidah）結尾誦念：「願我的靈魂對咒罵我

ת"ז בהקדמה בתחלתה. תי' כב. תי' ע (קלא, א). ראה לעיל יג, ב.

19

מי יעלה לנו השמימה ר"ת מילה וס"ת הוי"ה

《Tikkunei Zohar（תיקוני זהר）》指出，本節各詞的首字母拼成「割禮」（מילה，milah），末字母則拼成（הי）והי。阿德莫爾哈扎肯（אדמו"ר הזקן）由此推知，割禮先於לקות的顯露。

Tikkunei Zohar 131a:1 א'א:1

... כל מלאכי חבלה ומקשרגין דלא יקרבו לגביה בגין דשקא דיהו"ה שריא עליה דתשפח לקה באליו תיבין מי יעל ה לנו השמימ ה, ראשי תיבות מיל"ה, וסופי תיבות יהו"ה, בשמיה סליק לעילא נשמתי, ובההוא זמנא יתקנים בקה (שם כח ז) וראו כל עמי הארץ כי שם יהו"ה נקרא עליה וראו ממך, וכמא דאיהו מקבל עליה כל פקודיך דעשה, בדחילו ורחימו, הכי אמליכין לקה לעילא חזילין ומשרין, על אליו עלמין דתקין לקה קודשא בריך הוא ...

Tikkunei Zohar - Vocalized (Public Domain)

20

אני ה' לא שניתי

藉瑪拉基（מלאכי），他說道：「因為我，ה'，沒有改變；你們雅各（יעקב）的子孫也沒有滅絕。」永恒不變，祂與以色列的聯繫長存。這篇教導論述（מאמר，maamar）以「我，ה'，沒有改變」作為深入沉思ה'不變本質的內容。（背景：Steinsaltz Tanakh）

Malachi 3:6 ו'י:6

כִּי אֲנִי ה' לֹא שִׁנִּיתִי וְאַתֶּם בְּנֵי־יַעֲקֹב לֹא כְּלִיתֶם:

For I the L-RD change not; and ye, O sons of Jacob, are not consumed.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

21

עונותיכם מבדילים

先知告訴那些禁食未獲回應的人，ה'的手並非短到無法拯救，並說：「你們的罪孽使你們與你們的ה'隔絕。」這篇論述稱之為上方的阻隔，與割禮所除去的包皮相對應。（背景：Steinsaltz Tanakh）

Isaiah 59:2 ב'י:2

כִּי אִם־עֲוֹנוֹתֵיכֶם הִיוּ מִבְּדִילִים בֵּינְכֶם לְבֵין אֱלֹהֵיכֶם וְחַטְאוֹתֵיכֶם הִקְטִירוּ פָנִים מִפְּנֵי מִשְׁמוֹעַ:

But your iniquities have separated Between you and your G-d, And your sins have hid His face from you, That He will not hear.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

22

ומלתם את ערלת לבבכם

摩西（משה）告訴以色列：「割去你們心上的包皮，不要再頑梗。」也就是除去阻塞心的事物；這是肉體割禮在內在層面的對應。（背景：Steinsaltz Tanakh）

Deuteronomy 10:16 י'ט:16

וּמִלְתֶּם אֶת עֶרְלַת לִבְבְּכֶם וְעָרְפְּכֶם לֹא תִקְשׁוּ עוֹד:

Circumcise therefore the foreskin of your heart, and be no more stiffnecked.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

KEHOT 註記

דברים י', טז.

的人保持沉默；願我的靈魂在眾人面前如塵土一般。」這是謙卑的指引，能使靈魂顯露。

ברכות י"ז א' ד' 4:17a Berakhot

מִרְיָה דְרַבִּינָא כִּי הָהּ מְסִיִּים צְלוֹתֶיהָ אָמַר הָכִי: "אֱלֹהִי, נְצוֹר לְשׁוֹנִי מִרַע וְשִׁפְחוֹתַי מִדְּבַר מִרְמָה, וְלִמְקַלְלִי נִפְשִׁי תָדוּם, וְנִפְשִׁי כְּעֶסֶר לְכָל תַּהֲלָה. פֶּתַח לְבִי בְתוֹרַתְךָ, וּבִמְצוֹתֶיךָ תִרְדּוּף נִפְשִׁי. וְתַצִּילֵנִי מִכָּפֶר רַע, מִיַּצָּר תִּרַע, וּמֵאִשָּׁה רַעָה, וּמִכָּל רַעוֹת הַמִּתְרַגְּשׁוֹת לְבָא בְעוֹלָם. וְכָל הַחוֹשְׁבִים עָלַי רַעָה מִתְרָה הִפֵּר עֲצָתָם וְלִקְלַל מִחֻשְׁבוֹתָם. יִהְיוּ לְרַצּוֹן אֲמַרִי כִּי וְהִגִּיוֹן לְבִי לִפְנֵיךָ ה' צוּרִי וְגוֹאֲלִי".

Mar b. Kabina used to add at the conclusion of his prayer : O my G-d ! (Guard my tongue from evil and my lips from speaking guile ; and to such as curse me let my soul be dumb, yea, let my soul be unto all as the dust. Open my heart to Thy Torah, and let my soul pursue Thy commandments. And do Thou deliver me from mishap, from the evil impulse, and from an evil woman and all evil which breaks forth to come upon the world. ...

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC) • Tractate Berakot by A. Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain)

KEHOT 註記

סיום תפילת שמו"ע. ברכות יז, א.

28

פרעה אותיות העפ"ר

這則註釋指向這部卡拉詞典中的「法老」詞條，探討「法老」與「字母遊戲」之間的關係。

KEHOT 註記

ערכי הכינויים לבסה"ד ערך פרעה. וראה תו"ח כאן ריט, ב: "והוא שע"י עוצם השפלות כעפר לכל גולה אוצר של יראת שמים הפנימי שמפני זה נק' כנ"י בשם אשה יראת ה'."

29

אשה יראת ה'

才德婦人之詩篇的結尾寫道：「恩寵虛假，美貌虛幻；敬畏的婦人，必受稱讚。」本篇「敬畏的婦人」應用於以色列會眾；以色列會眾的寶藏，正是敬畏天。（背景：Steinsaltz Tanakh）

משלי ל"א:30 Proverbs

שָׁקֵר הָיָה וְהָיָה יָפִי אִשָּׁה יִרְאֵת ה' הִיא תִתְהַלֵּל:

Grace is deceitful, and beauty is vain; But a woman that feareth the L-RD, she shall be praised.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

KEHOT 註記

משלי לא, ל.

30

אוצר של יראת שמים

塔木德說，庫德沙布利希（Kudsha Brich Hu，意為「聖者，願祂受頌讚」）的寶庫中，只有一項寶藏：敬畏天。此處所說的寶藏隱藏在靈魂中，並藉著謙卑而顯露出來。

ברכות י"ג ב' כ"ד 33b:24 Berakhot

אִשּׁוֹ יִרְאֵת שָׁמַיִם מִלֵּתָא זֹוֶרְתָּא הִיא? וְהָאֵמַר רַבִּי חֲנִינָא מְשׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחִי: אֵין לוֹ לְהַקְדֹּשׁ כְּרוּךְ הוּא בְּבֵית גָּזְזִי אֶלָּא אוֹצֵר שֶׁל יִרְאֵת שָׁמַיִם, שְׁנֵאֲמַר "יִרְאֵת ה' הִיא אוֹצֵר".

Is, then, the fear of Heaven a small thing? Lo, R. Hannina has said in the name of R. Simeon b. Johai : The Holy One, blessed be He, has in His treasury nothing but the store of

ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה חלם והנה עומד על היאור

heavenly fear; as it is said, "And the fear of the L-rd which is His treasure" (Is. xxxiii. 6) !

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC) • Tractate Berakot by A. Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain)

KEHOT 註記

ברכות לג, ב.

31

ועי ילקוט

這則註釋指向雷貝一篇與尼布甲尼撒受賞的記載相關的談話。

KEHOT 註記

שמעוני, מלכים רמז רמז. וראה לקו"ש ח"ו ע' 279.

32

ואין לך אדם מישראל שלא כיבד המקום בכך

這則註釋指出，邁蒙尼德的《Epistle on Forced Conversion》可作為一個平行例證，印證每個猶太人至少曾在這一點上尊崇他。

KEHOT 註記

ראה אגרת השמד להרמב"ם פ"ג.

33

「人心中的一次責斥，勝過許多鞭打。」這句話支持這樣的觀點：苦難從內心而來，使人謙卑。

ברכות ז' א' כ"ב 7a:22b Berakhot

וְאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מְשׁוּם רַבִּי יוֹסִי: טוֹבָה מִרְדּוֹת אַחַת בְּלִבּוֹ שֶׁל אָדָם יוֹתֵר מִכַּפְּמָה מִלְּקִיּוֹת. שְׁנֵאֲמַר: "וְיִרְדָּפָהּ אֶת מֵאֲהָבֶיהָ וְגו' וְאָמְרָה אֵלֶיהָ וְאֶשׁוּבָה אֶל אִישִׁי הָרָאוּשׁוֹן כִּי טוֹב לִי אִזּוֹ מֵעַתָּה". וְרִישׁ לְקִישׁ אָמַר, יוֹתֵר מִמָּאָה מִלְּקִיּוֹת, שְׁנֵאֲמַר: "תַּחַת גְּעָרָה בְּמִבְּרִין מִהִכּוֹת קִסִּיל מֵאָה".

Further said R. Johanan in the name of R. Jose : One chastisement in the heart of a man is better than many lashes ; as it is said, "And she shall run after her lovers, but she shall not overtake them, and she shall seek them, but shall not find them ; then shall she say [in her heart], I will go and return to my first husband ; for then was it better with me than now" (Hos. ii. 9). R. Simeon b. Lakish said : It ...

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC) • Tractate Berakot by A. Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain)

34

והנה בתורה יש בחי' טנת"א

這則註釋說，《Or HaTorah》引用了本篇的一段文字，並詳盡解釋吟誦音調（טעמים，ta'amim）、元音符號（נקודות，nekudos）、冠飾（תגין，tagin）和字母（אותיות，osiyos）這四個要素。

KEHOT 註記

קטע מכאן מובא באוה"ת שמות כרך ז ע' ב'תקעב ושם נתבאר בארוכה בענין טנת"א. וראה גם ברכה ע' א'תנא. ראה בהמשך זאת חנוכה המזבח תר"מ סעי' כא. [סה"מ תר"מ ע' עט]. באוה"ת שם מציין: "ועיין באגה"ק סי' לו ד"ה דוד זמירות קרית להו, ובלקו"ת בד"ה ואהי אצלו אמן פ"ג (פי' במדבר) ובהביאור פ"ד."

35

ובחי' טעמים שבתורה שבע"פ

這則註釋指向《Or HaTorah》中的一個觀點：Torah的吟誦音調對應口傳Torah。

KEHOT 註記

ראה באוה"ת שמות שם ע' ב'תקעב. פי' וזאת הברכה ע' א'תתנח.

36

詩篇作者遠離聖殿，渴望他，他說：「白日，他定祂的慈愛；夜間，祂的歌與我同在，是向我生命之祂所作的祈禱。」顯然，「祂的歌」是他唱給祂的祈禱之歌。本篇「אמר」

將其解讀為 ה' 自己的歌，並将它認作妥拉的旋律，即妥拉的 טעמים (ta'amim)。(背景：Steinsaltz Tanakh)

Psalms 42:9 ט"ב:ט' תהילים

יוֹמָם יִצְוֶה ה' חֲסִדוֹ וּבַלַּיְלָה שִׁירָה עִמִּי תִפְּלֶה לֹאֵל חַיִּי:

By day the L-RD will command His lovingkindness, and in the night His song shall be with me, even a prayer unto the G-d of my life.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

- 37 詩篇作者說：「你的律例在我寄居之所成了我的歌」：即使他像異鄉客一樣遠離家園，律法仍是他的喜樂。塔木德責備大衛 (דוד) 把妥拉稱為「歌」；本篇 מאמר 則追問，律法怎麼會是歌？(背景：Steinsaltz Tanakh)

Psalms 119:54 ט"ד:ט' תהילים

זְמֵרוֹת הַיּוֹדִי חֻקֵּיךָ בְּבֵית מְגוּרֵי:

Thy statutes have been my songs in the house of my pilgrimage.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

- 38 למה נענש דוד על שקרא לד"ת זמירות

阿爾特雷貝在該處解釋，David 受到懲罰，是因為他所稱頌的「所有世界在 Torah 的一個細節面前都歸於無有」這一性質，只屬於思想深奧之處的「背面」；內在 Torah 與無限之光完全合一，在其面前世界皆無足輕重，因此絕不可因為它賦予世界生命而加以稱頌。

סוטה ל"ד Sotah 34a

KEHOT 註記

סוטה לד, א. וראה קו"א לתניא ד"ה דוד זמירות כו'. ובליקוט פ"י ומ"מ לשם.

- 39 למה נענש דוד על שקרא לד"ת זמירות

拉瓦 (רבא) 教導說，約櫃用車運送時，大衛受到懲罰，是因為他把妥拉的話稱為「歌」： ה' 說：「妥拉的話，經上寫著『你一注視它，它便不見了嗎？』，你竟稱它們為歌？」本篇 מאמר 將說明，大衛這番讚美欠缺了什麼。

סוטה ל"ה Sotah 35a:21-22 א"כ-א"כ"ב

דַּרְשׁ רַבָּא: מִפְּנֵי מָה נִעְנַשׁ דָּוִד — מִפְּנֵי שֶׁקָּרָא לְדַבְּרֵי תוֹרָה "זְמִירוֹת", שְׁנֵאמַר: "זְמִירוֹת הֵיוּ לִי חֻקֵּיךָ בְּבֵית מְגוּרֵי". אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: דַּבְּרֵי תוֹרָה שֶׁבָּתוּב בָּהֶן "הִתְעַיֵּף עֵינֶיךָ בּוֹ וְאֵינְנִי", אֵתָה קוֹרָא אוֹתָן זְמִירוֹת?! תְּרִינִי מִכְשִׁילֶךָ בְּדָבָר שֶׁאִפִּילוֹ תִּינוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן יוֹדְעִין אוֹתוֹ, דְּבַתִּיב: "וְלִבְנֵי קָהָת לֹא נָתַן כִּי עֲבַדְתָּ הַקֹּדֶשׁ וְגו'", וְאִיהוּ אֵתִיָּה בַּעֲגָלָתָא.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

- 40 גיטין ז

這則註釋指向本 maamar 的一則腳註，該腳註討論《Gittin》中關於早些和晚些前往學習之家讀書的建議。

KEHOT 註記

ע"א, וראה ד"ה הוי' לי בעוזרי תשי"ז (ס"ה"מ מלוקט-ב ע' נו) הערה 19.

- 41 瑪爾·烏克巴 (מר עוקבא) 因受到與他作對的人困擾，便問拉比以利亞撒 (רבי אלעזר)，是否該把他們交給當局；拉比以利亞撒回答：「要在 הוי' (Havayah) 面前保持靜默」：要在學習之家早起晚歸，勝過他們；他們便會自行消亡。這篇

maamar 將「在他們之上」(עליהם, aleihem) 解作「高於他們」。

Gittin 7a:7 ז' א' ז' גיטין

שְׁלַח לָקָה: קָא מַצְעָרִי לִי טוּבָא, וְלֹא מַצְיֵנָא דְּאִיקוּם בְּהוּ. שְׁלַח לָקָה: "דוּם לְהִי וְהִתְחַלֵּל לוֹ" — דוּם לְהִי, וְהוּא יִפְּלֵם לָךְ תְּלָלִים תְּלָלִים; הַשָּׁמַם וְהַעֲרֵב עֲלֶיךָ לְבֵית הַמִּדְרָשׁ, וְהוּן קָלִין מֵאִילָהֶון. הַדָּבָר נִצָּא מִפִּי רַבִּי אֱלֶעָזָר, וְנִתְּנָהוּ לְגַבִּיבָא בְּקוֹלָר.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

- 42 大衛在把他從坑中提上來之後，讚美祂：「 ה'，我的，祢行了許多事；祢的奇事和祢對我們的思念，無人能與祢相比；我若要宣告並述說這些事，數目多得無法盡述」：祂為我們所行的奇妙作為，以及祂為我們的益處所作的籌劃，皆不可勝數。這篇 maamar 將 רבות (rabbos) 解作「偉大」，指較高的世界；將「祢的奇事」解作至高的奇妙，將「祢的思念」解作至高的智慧 (חכמה, Chochmah)，而這至高的智慧透過妥拉 (תורה, Torah) 傳達給我們。(背景：Steinsaltz Tanakh)

Psalms 40:6 ט"ו:ו' תהילים

רְבוֹת עֲשִׂיתָ אֵתָה ה' אֱלֹהֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ וּמַחְשַׁבְתֶּיךָ אֵלֵינוּ אִין עָרַךְ אֱלֹהֵי אֲנִיָּה וְאֲדַבְּרָה עִצְמוֹ מִסְפָּר:

Many things hast Thou done, O L-RD my G-d, even Thy wonderful works, and Thy thoughts toward us; there is none to be compared unto Thee! If I would declare and speak of them, they are more than can be told.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

- 43 Kehot 的註記指出，這些文字見於 Zohar, Vayigash 1:1-12:135 °

ספר הזהר, ויגש א' א' א' ר"ב קל"ה Zohar, Vayigash 1:1-12:135

- 44 在索塔 (סוטה, sotah) 儀式中，受丈夫懷疑不貞的婦人由祭司 (כהן, kohen) 使她站在 הוי' (Havayah) 面前，並揭開她的頭髮 (ופרע, u'fara)。本篇論述 (מאמר, maamar) 只運用詞根 פרע (pera, 意為「揭開」)，法老 (פרעה) 的名字也含有這個詞根。(背景：Steinsaltz Tanakh)

במדבר ה' ח"ה Numbers 5:18

וְהַעֲמִיד הַכֹּהֵן אֶת־הָאִשָּׁה לִפְנֵי ה' וּפְרַע אֶת־רֹאשׁ הָאִשָּׁה וְנָתַן עַל־כַּפֶּיהָ אֶת מִנְחַת הַזֶּכֶּרֶן מִנְחַת קִנְאָת הוּא וְכִיד הַכֹּהֵן יִהְיוּ מִי הַמָּרִים הַמְּאָרְרִים:

And the priest shall set the woman before the L-RD, and let the hair of the woman's head go loose, and put the meal-offering of memorial in her hands, which is the meal-offering of jealousy; and the priest shall have in his hand the water of bitterness that causeth the curse.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

- 45 「傲慢來到，羞辱也隨之而來；謙遜者卻有智慧」：謙卑的人聽得多、說得少，因此獲得智慧。Maamar 將謙遜者 (צנועים, tzenu'im；也有「隱藏者」之意) 解作隱藏的世界，也就是智慧與記憶所在之處。(背景：Steinsaltz Tanakh)

משלי י"א:ב Proverbs 11:2

בֹּא־זֶדוֹן וְיָבֹא קָלוֹן וְאֶת־צְנוּעִים חֻקָּה:

When pride cometh, then cometh shame; But with the lowly is wisdom.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

- 46 | 巴比倫王的書記尼布甲尼撒（נבוכדנצר）看見一封寫給希西家王（חזקיהו）的信，先問候國王，然後才提到「偉大的」；他使命人改寫此信，將 ה' 列在前面，並在信使身後追跑四步，要把信追回。塔木德談到 ה' 因他跑了這幾步而給他的報償。本篇 מאמר 也引述《Yalkut》（ילקוט），說他跑了三步；並由此推論，每個猶太人都配得世上一切美好之物，因此苦難並非懲罰。

Sanhedrin 96a צ"ו סנהדרין

第 3 段

- 47 | פני רבות . . . דהיינו עולמות עליונים
Tzemach Tzedek 關於《詩篇》的註釋 Yahel Or 引述 Zohar 的 Vayechi 篇，指出「許多」（רבות，rabbos）可解作「偉大而超越一切」，正如「所多瑪的呼喊甚大」一語。這支持將此處的「許多」解作偉大的高層世界。

KEHOT 註記

ביהל אור ע"פ זה ע' קנג מציינ ע"ז: "ע' זח"א ויהי רמ"ז ע"פ רבות בנות מאי רבות גדולות עילאין ורברבין על כולא כו' ע"ש כמו זעקת סדום ועמורה כי רבה כמו גדלה". ראה גם בלקו"ת צו יב, ד. אחרי כז, א מציינ לכאן. מכאן מובא בד"ה כי תשא תרל"ח סע"ז. סה"מ תרל"ח ע' סז. ושם מציינ לעיינ בלקו"ת שה"ש בד"ה ששים המה מ, ב. דשם נתבאר שענין הבריאה אינו עו"ע ח"ו.

- 48 | שו"ה דהיינו — הגדולות ונוראות
此抄本寫作「偉大而可畏」，兩個詞前都帶有定冠詞；意思相同。

KEHOT 註記

בבזך 1824: הגדולות והנוראות.

- 49 | שו"ה עשיה — רבות ושונות כמו שאמר
此抄本寫道：「許多而不同，直到它們在物質性的行動界中形成，正如所寫：『所願的一切，祂都已成就』；大衛王是為了回答異端者而說這話：『列邦為何要說……』」它將這些經文更緊密地連結起來，說明這是在回應那些否認 ה' 臨在於世界之中的人。

KEHOT 註記

בבזך 1824: רבות ושונות עד שנתהוו בבחי' עשיי' גשמי' כמ"ש כל אשר חפץ ה' עשה שאמר דהע"ה לתשובות המיני' למה יאמרו הגוים ...

- 50 | 「אֱלֹהִים，你行了許多事；你的奇事和意念都向著我們。」
本段將開頭幾字解釋為宏大的世界下降而成為物質存在。

Psalms 40:6 תהילים מ' ו':

רבות עשית אֱתָהּ ה' אֱלֹהִי נִפְלְאוֹתֶיךָ וּמַחְשְׁבֹתֶיךָ אֵלֵינוּ אֵין עֹרֵךְ אֱלֹהִי
אֵנִידָה וְאֵדְבָרָה עִצְמוֹ מִסֵּפֶר:

Many things hast Thou done, O L-RD my G-d, even Thy wonderful works, and Thy thoughts toward us; there is none to be compared unto Thee! If I would declare and speak of them, they are more than can be told.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

- 51 | למה יאמרו איה
Kehot 對這些文字所列的出處指引（註記見下方）。
KEHOT 註記
בפסוק נוסף: "הגוים", ואולי נשמט מצד יראת הצענזור.

- 52 | למה יאמרו איה אלקיהם
「列國為何說：『他們的 ה' 如今在哪裡？』」——祂不可見；詩人回答：「我們的 ה' 在天上；凡祂所願的，祂都行了。」本文引作《詩篇》135（其中有「凡 ה' 所願的，祂都行了」），並省略了「列國」。（背景：Steinsaltz Tanakh）

Psalms 115:2 תהילים קט"ו ב':

למה יאמרו הגוים איה ה'נָא אֱלֹקֵיהֶם:

Wherefore should the nations say: 'Where is now their G-d?'

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

- 53 | רם על כו'
「凡高過萬國；祂的榮耀在諸天之上。」這描述了 ה' 似乎遠離世界。（背景：Steinsaltz Tanakh）

Psalms 113:4 תהילים קי"ג ד':

רם על־כָּל־גּוֹיִם ה' עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ:

The L-RD is high above all nations, His glory is above the heavens.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

KEHOT 註記

תהלים קיג, ד.

- 54 | כל אשר חפץ ה' עשה
「凡 ה' 所願的，祂都行了：在諸天、在地上、在海中，以及一切深處。」祂統治創造中的每一部分。這篇論述（מאמר，maamar）將此解讀為： ה' 的意願一直下達到物質存在之中。（背景：Steinsaltz Tanakh）

Psalms 135:6 תהילים קל"ה ו':

כָּל אֲשֶׁר־חָפֵץ ה' עָשָׂה בַשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ בַּיָּמִים וּכְלִת־הַמּוֹת:

Whatsoever the L-RD pleased, that hath He done, In heaven and in earth, in the seas and in all deeps;

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

KEHOT 註記

תהלים קלה, ו.

- 55 | אורייתא מחכמה נפקת
《Zohar》（זהר）教導說，妥拉（תורה，Torah）源出於智慧（חכמה，Chochmah）。阿德莫爾哈扎肯（אדמו"ר הוֹקֵן）補充說，妥拉的本質是 ה' 的意願，而這意願與祂為一。

Zohar II, 121a זח"ב קכא,

KEHOT 註記

זח"ב קכא, א. וראה שם פה, א.

- 56 | אורייתא מחכמה נפקת
《Zohar》在此也談到，妥拉源自至高的 חכמה。

ספר הזהר, יתרו כ"א:שע"ח-22:389-21:378 Zohar, Yitro
כ"ב:שפ"ט

According to R. Judah, "father" represents Wisdom (Hokhmah) and "mother" Understanding (Binah). Said R. Judah: 'Both interpretations mean one and the same thing, for we have been taught that the Torah emanated from the Supernal Wisdom.' R. Jose said that the Torah emanated from Understanding, for it says: "to perceive the words of understanding" and "forsake not the Torah of thy mother".

The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain)

第 4 段

57 מה שהוא מופלא . . שאין בו השגה כלל פלא עליון

註釋指出，至高之奇（Pele）的概念在該處有所闡釋。

KEHOT 註記

ענין פלא נתבאר בביאור ה"ז להצ"צ כרך א' ע' תקנז. וראה בספר הליקוטים ממאמרי הצ"צ ערך פלא.

- 58 這是本篇 maamar 所解釋經文的續句。此處描述層層下延、數目不可勝數的層級，沒有任何一層能與 ה' 相比。

תהילים מ"ו:6 Psalms 40:6

רבות עשית אֵתָהּ ה' אֱלֹהֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ וּמַחְשְׁבוֹתֶיךָ אֵלֵינוּ אֵין עֶרְךָ אֱלֹהֵי אֲנִידָה וְאִדְבָּרָה עֲצָמוּ מִסִּפְרָךְ:

Many things hast Thou done, O L-RD my G-d, even Thy wonderful works, and Thy thoughts toward us; there is none to be compared unto Thee! If I would declare and speak of them, they are more than can be told.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

59 שו"ה מאד — בחי' מטה מאד

此手稿作「極其、極其低的層面」，進一步強調下降所及之深遠。

KEHOT 註記

בבזך 1824: "בחי' מטה מטה מאד."

- 60 書亞人比勒達（בלדד השוחי）回答約伯（איוב）時，論及 ה' 說：「祂的軍旅可有數目？祂的光不升起在誰身上呢？」祂的軍旅無有限量。本篇 maamar 引用此句，說明世界與眾生有不可勝數的種類。（背景資料：Steinsaltz Tanakh）

איוב כ"ה:3 Job 25:3

הֲיֵשׁ מִסְפָּר לְגִדּוֹדָיו וְעַל־מִי לֹא־יָקוּם אוֹרָהּ:

Is there any number of His armies? And upon whom doth not His light arise?

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

- 61 在但以理的夜間異象中，亙古常在者坐著施行審判，火河在祂面前流過：「千千服事祂，萬萬站立在祂面前。」本篇 maamar 說，這龐大的數目，只是一支軍旅與一座殿宇的數量。（背景資料：Steinsaltz Tanakh）

דניאל ז"י:10 Daniel 7:10

נָהַר דִּי־נֹר נִגַּד וְנִפְקַד מוֹיִקְדְּמוֹהִי אֶלְהָ אֶלְפִין וְשִׁמְשׁוֹנָה וְרַבּוֹ רַבְבִּין קִדְמוֹהִי יְקוֹמוֹן דִּינָא יָתֵב וְסִפְרִין קְתִיחוֹ:

A fiery stream issued And came forth from before him; thousand thousands ministered unto him, And ten thousand times ten thousand stood before him; The judgment was set, And the books were opened.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

62 דכולא קמיה כלא ממש חשיב

《Zohar》（זהר）教導，一切在祂面前都被視為虛無。Alter Rebbe 引用此教導，指出最高與最低的層級在 ה' 面前相等。

ספר הזהר, הקדמה 20:188–22:199 Zohar, Introduction

ס' קפ"ח-כ"ב:קצ"ט R. Simeon then opened his discourse on the precepts of the Torah. He said: 'The precepts of the Torah which the Holy One has given to Israel are all laid down in the first chapter

of Genesis in summary. In the Beginning G-d created.¹The remainder of this chapter is more in the style of the Ra' yah Mehemnah than of the Zohar. This contains the first precept of all, to wit, the fear of the L-rd, as it is written: "The fear of the L-rd is the beginning of wisdom" (Ps. ...

The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain)

第 5 段

- 63 父親勉勵兒子求取智慧：「珍視她（סלסלה，salseleha），她就必使你高升；你擁抱她時，她就必使你得尊榮。」按字面說，這個詞意為珍視或培育；maamar則將它讀作像捲理頭髮一般，把每一縷頭髮分開，就如妥拉律法各自分明的細節。（背景：Steinsaltz Tanakh）

Proverbs 4:8 משלי ד' ח:8

סלסלה ותרוממך תכבדך כי תחבקנה:

Extol her, and she will exalt thee; She will bring thee to honour, when thou dost embrace her.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

- 64 在安息日的詩歌中，詩人驚歎：「啊，你的作為何等偉大；你的思想極其深奧。」我們所見的顯出祂的偉大，而祂的思想深邃，超越我們所能領會。maamar將這兩部分解讀為：妥拉是諸世界的生命力；妥拉也是 ה' 自己的思想，且處於更高之處。（背景：Steinsaltz Tanakh）

תהילים צ"ב:6 Psalms 92:6

מה־גְּדֹלוֹ מַעֲשֵׂיךָ ה' מֵאֵד עֲמָקוֹ מִחֲשַׁבְתֶּיךָ:

How great are Thy works, O L-RD! Thy thoughts are very deep.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

65 במקום שאתה מוצא גדולתו

拉比約哈難（רבי יוחנן）教導說，凡經文提到 ה' 的偉大，也會提到祂的謙卑。阿爾特雷貝將諸世界中的 ה' 之「偉大」解讀為祂的謙卑。

מגילה ל"א א"י:ב-ג Megillah 31a:12–13

אמר רבי יוחנן: כל מקום שאֵתָהּ מוצא גְבוּרָתוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אֵתָהּ מוצא עֲנוּתוֹתָיו. דָּבָר זֶה קָטוֹב בַּתּוֹרָה, וְשָׁנוּי בְּנִבְיָאִים, וּמְשֻׁלָּשׁ בְּקִטְבוֹתֵיכֶם. קָטוֹב בַּתּוֹרָה: "כִּי ה' אֱלֹהֵיכֶם הוּא אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים וְאֲדוֹנֵי הָאֲדֹנִים", וְקָטִיב בַּתּוֹרָה: "עוֹשֶׂה מִשְׁפָּט תָּוֹם וְאֶלְמָנָה". שָׁנוּי בְּנִבְיָאִים: "כֹּה אָמַר יְהוָה וְנִשְׂא שׁוֹכֵן עַד וְקָדוֹשׁ וְגוֹ'", וְקָטִיב בַּתּוֹרָה: "וְאֵת דָּבָר וְשִׁפְלֵי רוּחַ", מְשֻׁלָּשׁ בְּקִטְבוֹתֵיכֶם, דְּקָטִיב: "סוּלוֹ לְרוּכָב בְּעֶרְבוֹת בָּקָה שָׁמוּ", וְקָטִיב בַּתּוֹרָה: "אֲבִי יְתוּמִים ...

Yohanan said: Wherever you find [mentioned in the Bible] the power of the Holy One, blessed be He, you also find his humility. This fact is stated in the Torah, repeated in the Prophets, and stated a third time in the [Sacred] Writings. It is written in the Torah, "For the L-rd your G-d, He is the G-d of gods and L-rd of lords," and it says immediately afterwards, "He executes justice for the orphan and widow" (Deuteronomy 10:17). It is repeated in the Prophets: "For thus said He who ...

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC) • Daf Shevui (CCO)

KEHOT 註記

מגילה לא, א. וראה הערת כ"ק אדמו"ר זי"ע בספר המאמרים ת"ש ע' 40.
תש"ד ע' 210. לעיל טז, א במ"מ.

66 גדול הוי' ומהולל מאד

「凡為大，極受讚美；祂的偉大無法測度。」這顯示，通常意義上的偉大並不足以描述祂。（背景：Steinsaltz Tanakh）

Psalms 145:3: תהילים קמ"ה:ג

גדול ה' ומהלל מאד ולגדלתו אין חקר:

Great is the L-RD, and highly to be praised; And His greatness is unsearchable.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

KEHOT 註記

תהלים קמה, ג.

67 כל אשר חפץ הוי"ה עשה בשמים ובארץ

「凡何所喜悅的，祂都已行於天上、地上。」天界，也就是較高的諸世界，都是祂所欲求的，然而它們仍比不上一條律法。（背景：Steinsaltz Tanakh）

Psalms 135:6: תהילים קל"ה:ו

כל אשר חפץ ה' עשה בשמים ובארץ בַּיָּמִים וְכָל־הַמּוֹת:

Whatsoever the L-RD pleased, that hath He done, In heaven and in earth, in the seas and in all deeps;

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

68 智慧自述：「因為智慧勝過珍珠，一切可欲之物都不能與她相比。」maamar 甚至將這句話應用於較高的諸世界——它們是「何」的「所欲」。（背景：Steinsaltz Tanakh）

Proverbs 8:11: משלי ח:יא

כִּי־טוֹבָה חֲכָמָה מִפְּנִינִים וְכָל־חֲפָצִים לֹא יִשׁוּבֶיהָ:

For wisdom is better than rubies, And all things desirable are not to be compared unto her.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

69 בתורת ה' חפצו

詩篇第一篇說：不隨從惡人行事的人有福了；「但他的心願在於何的妥拉，他晝夜默想祂的妥拉。」maamar 以這些話描寫一位深思的人：他漸漸渴慕妥拉，勝過一切。（背景：Steinsaltz Tanakh）

Psalms 1:2: תהילים א:ב

כִּי אִם־בְּתוֹרַת ה' חֲפָצוֹ וּבְתוֹרָתוֹ יִהְיֶה יוֹמָם וְלַיְלָה:

But his delight is in the law of the L-RD; and in His law doth he meditate day and night.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

第 6 段

70 והיו כלא היו

這段出自俄巴底亞（עובדיה）對以東的預言：你們怎樣在我的聖山上喝酒，列國也都要照樣喝酒，「他們將如同從未存在過一般」。這描述了那些與神聖相抗者徹底自我消融的情形。

Obadiah 1:16: עובדיה א:ט"ז

כִּי כַּאֲשֶׁר שְׁתִּיתֶם עָלֶיהָ קִדְשִׁי יִשְׁתּוּ כָל־הַגּוֹיִם תָּמִיד וְשִׁתּוֹ וְלִעֻשׁ וְקִיּוֹ כְּלוֹא הָיוּ:

ידיה מקץ שנתים ימים ופרעה חלם והנה עומד על היאור

For as ye have drunk upon My holy mountain, So shall all the nations drink continually, Yea, they shall drink, and swallow down, And shall be as though they had not been.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

71 וכמ"ש באדרא . . ותכלית הבירור הוא בעוה"ז כו'

從《Idra》到此世精煉火花的整段內容，在這份手稿中均未收錄。

KEHOT 註記

קטע זה ליתא בבוך 1824.

72 אלא על ששיבחהם

阿爾特雷貝（אדמו"ר הוקן，the Alter Rebbe）在那裡解釋，妥拉使一切世界在其任何一個細節面前都歸於無有的特質，只屬於何思想深邃之處的「背面」；而妥拉的內在層面與無限之光為一，因此不應以它賦予世界生命來讚美它；這就是大衛受到責備的原因。

Numbers 18:3: במדבר י"ח:ג

וְשָׁמְרוּ מִשְׁמַרְתָּךְ וּמִשְׁמַרְתָּ כְּלִי־הָאֵהָל אֶךְ אֲלִי־קְלִי הַקֹּדֶשׁ וְאֶל־הַמִּזְבֵּחַ לֹא יִקְרְבוּ וְלֹא־יָמוּתוּ גִם־הֵם גִּם־אַתָּם:

And they shall keep thy charge, and the charge of all the Tent; only they shall not come nigh unto the holy furniture and unto the altar, that they die not, neither they, nor ye.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

KEHOT 註記

ראה קו"א ד"ה דוד זמירות (קס, א) ובלקוט פי' שם. סה"מ תרכ"ז (הוצאת תש"ס) ע' רצד שמציין לכאן. בלקו"ת אמור לז, ב. במדבר יח, ג מצויין לכאן בענין שירה. ראה באוה"ת פי' וישב כרך ה תתקו, ב. אוה"ת נ"ך כרך ב ע' תתקמא.

73 ואהיה אצלו אמון ואהיה שעשועים יום יום

智慧論及創造：「我在祂身旁作 אַמוֹן (amon)，日日祂的喜悅，在祂面前時時嬉戲」；顯然，אמוֹן 指由何撫養的孩子（或指工匠），而托拉是祂的喜悅。這篇 maamar 將 אַמוֹן 解作「奇妙」，並將重複的「日、日」解作何的奇妙作為及祂的思想。（背景：Steinsaltz Tanakh）

Proverbs 8:30: משלי ח:ל

וְאֶהְיֶה אֲצִלוֹ אֲמוֹן וְאֶהְיֶה שַׁעֲשׁוּעִים יוֹם יוֹם מִשְׁחַקָּת לִנְפוֹת בְּכָל־עֵת:

Then I was by Him, as a nursling; And I was daily all delight, Playing always before Him,

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

74 ופי' במדרש (ב"ר פ"א) . . פלא העליון

米德拉什（מדרש，Midrash）提出了 אַמוֹן 的幾種含義，例如「導師」、「被遮蓋」和「隱藏」。Kehot 的註釋記載，此處引述的「奇妙」這一讀法，並未見於這篇米德拉什的印行版本。

Bereshit Rabbah 1:1: בראשית רבה א:א

רבי הושענה רבה פתח, (משלי ח, ל): "וְאֶהְיֶה אֲצִלוֹ אֲמוֹן וְאֶהְיֶה שַׁעֲשׁוּעִים יוֹם יוֹם וְגו'". "אֲמוֹן", פְּדָגוֹג. "אֲמוֹן", מְכֻסָּה. "אֲמוֹן", מוֹצֵנֶע. וְאֵית דְּאָמֵר: "אֲמוֹן", רַבְתָּא. "אֲמוֹן", פְּדָגוֹג – הִיד מַה דְּאֵת אָמֵר (במדבר יא, יב): "כַּאֲשֶׁר יִשָּׂא הָאָמֵן אֶת הַיָּצֵק". "אֲמוֹן" מְכֻסָּה – הִיד מַה דְּאֵת אָמֵר (איכה ד, ה): "הָאָמֵנִים עָלֵי תוֹלַע חֲבָקוּ אֲשַׁפְּתוּת". "אֲמוֹן", מוֹצֵנֶע – הִיד מַה

第 7 段

השכם והערב עליהם

拉比以利亞撒（**רבי אלעזר**）給馬爾烏克瓦（**מר עוקבא**）的建議；馬爾烏克瓦因對手而苦惱。拉比以利亞撒說：「在 ה' 面前保持沉默」；在學習堂中早起晚歸地研習，對手便會自行消亡。阿德莫爾哈扎肯（**אדמו"ר הזקן**）將「早」解作藉著妥拉超越他們，將「晚」解作謙卑。

גיתין 7a:7' א: א: גיתין

שָׁלַח לָקָה: קָא מַצְעָרִי לִי טוֹבָא, וְלֹא מַצְיֵנָא דְאִיקוּם בְּהוּ. שָׁלַח לָקָה: "דוּם לֵה' וְהִתְחַלֵּל לִו' – דוּם לֵה', וְהוּא נִפְלֵם לָךְ חֲלָלִים חֲלָלִים; הַשְׁכֵּם וְהַעֲרֵב עָלֶיךָ לְבֵית הַמִּדְרָשׁ, וְהֵן כְּלִין מֵאִילֵיהֶן. הַדְּבָר נֶצָא מִפִּי רַבִּי אֱלֶעָזָר, וְהִתְנַהֵּוּ לִגְנוּבָא בְּקוּלָר.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

78

נפשי כעפר לכל תהי לידום

這是在阿米達站立祈禱（**עמידה**，Amidah）結束時所誦的祈禱：「對咒詛我的人，願我的心靈保持沉默；願我的心靈對眾人都如塵土。」這是使人如塵土般的謙卑。

ברכות י"ז א: ד' 4: Berakhot 17a:4

מִר בְּרִיָּה דְרַבִּינָא פִּי הָוָה מְסִינִים צְלוּתִיהָ אִמְרָהּ הָכִי: "אֱלֹהִי, נְצוּר לְשׁוֹנִי מִרְעָ וּשְׁפֹתַי מִדְּבַר מִרְמָה, וּלְמַחֲלָלִי נַפְשִׁי תְדוּם, וְנַפְשִׁי כַּעֲפָר לְכָל תְּהִיָּה. פֶּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתְךָ, וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוּךְ נִפְשִׁי. וְתַצִּילֵנִי מִכָּנֶעַר רָע, מִיֶּצֶר הָרָע, וּמֵאִשָּׁה רָעָה, וּמִקָּל רָעוֹת הַמִּתְרַגְּשׁוֹת לְבֵא עֵוֹלָם. וְכָל הַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה מִתְּהִיָּה הֵפֶר עֲצָתָם וְלִקְלָל מִחֲשָׁבוֹתָם. יִהְיוּ לְרִצּוֹן אִמְרֵי פִי וְהִגִּינוּ לִבִּי לִפְנֵיךָ ה' צוּרִי וְגֹאֲלִי."

Mar b. Kabina used to add at the conclusion of his prayer: O my G-d! (Guard my tongue from evil and my lips from speaking guile; and to such as curse me let my soul be dumb, yea, let my soul be unto all as the dust. Open my heart to Thy Torah, and let my soul pursue Thy commandments. And do Thou deliver me from mishap, from the evil impulse, and from an evil woman and all evil which breaks forth to come upon the world. ...

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC) • Tractate Berakot by A. Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain)

79

ה' יסעיהו (ישיהו) 告以色列不要害怕：所有向你發怒的人都必蒙羞，「他們必歸於無有；與你爭鬥的人必消亡。」一旦他們的生命力被撤去，對手便不復存在。（背景：Steinsaltz Tanakh）

ישעיהו מ"א: י"א 41:11 Isaiah 41:11

הֵן יִבְשׁוּ וְיִקְלְמוּ כָּל הַנִּחָרִים בְּךָ יִהְיוּ כְּאֵין וְיִאָּכְדוּ אֲנָשֵׁי רִיבָךְ:

Behold, all they that were incensed against thee Shall be ashamed and confounded; They that strove with thee Shall be as nothing, and shall perish.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

80

ובלילה שירה עמי

「夜間，祂的歌與我同在」：字面上是詩篇作者向 ה' 唱出的祈禱之歌。阿德莫爾哈扎肯將 שירו (shiro, 「祂的歌」) 解作 ה' 自己對妥拉的喜悅。（背景：Steinsaltz Tanakh）

תהילים מ"ב: ט' 42:9 Psalms 42:9

יוֹמָם וָצָהַר ה' תִּסְדֹּד וּבַלַּיְלָה שִׁירָה עִמִּי תִפְלֶה לֹאֵל תִּי:

דָּאָתָּ אִמְרָ (אסתר ב, ז): "וַיְהִי אִמּוֹן אֶת הַדֶּסֶה". אִמּוֹן, רִבְתָּא – כִּמְהָ דְתִימָא: (נחום ג, ח): "הֲתִיִּשְׁבִּי מִנָּא אִמּוֹן", וּמִתְרַגְּמִינִי: "הָאֵת טַבָּא מֵאֲלֹכְסֵינִדְרִיא רִבְתָּא ...

Rabbi Hoshaya the Great began: "I was with Him as an amon, a delight day after day..." (Proverbs 8:30) – amon means a child's caretaker, amon means covered, amon means hidden, and some say amon means greatness. Amon means a child's caretaker, as it says: "As a caretaker [omen] carries a nursing child" (Numbers 11:12). Amon means covered, as it says: "Those covered [ha' emunim] in scarlet..." (Lamentations 4:5). Amon means hidden, as it says: "He was omen Hadassa" (Esther 2:7). Amon means great, as it says: "Are you better than ...

Wikisource Bereshit Rabbah (CC-BY-SA) • The Sefaria Midrash Rabbah, 2022 (CC-BY)

KEHOT 註記

רָאָה הַגִּי'ה בְּאוֹהֶי'ת נִי'ךְ כִּרְךָ ב' ע' תִּתְקַמָּא. וְשֵׁם הַלְשׁוֹן "וּפִי בְּמַדְרִי פִי בְּרִאשִׁית פִּי'א אֵין מוֹפְלָא נִקְרָא מוֹחָא סְתִימָאָה כִּי הוּא הִי' אִמּוֹן לְכָל הָאֲצִי' שְׁהוּא מִבְּחִי' פִּלָּא הַעֲלִיּוֹן", ע"ש. וּמִצְאֵתִי בְּנוֹכְתִי' כִּי' כִּי' מִהֲרִי' בְּדִפְסִים בּוֹדִידִים (וְאוֹלִי כִּבֵּר נִדְפֵס?) וְכָתוּב שֵׁם "בְּתִי'א פִי' מִקֵּץ בְּדִי'ה וְיִהְיֶה מִקֵּץ הַשָּׁנָה פִּי' וְאִהִי' אֲצִלּוֹ אִמּוֹן, אִמּוֹן מוֹפְלָא הִינֵנוּ בְּחִי' פִּלָּא עֲלִיּוֹן, יוֹם יוֹם הֵם בְּחִי' נִפְלְאוֹתֶיךָ וּמַחֲשָׁבוֹתֶיךָ, וְצִי'ע שְׁבַמְדִּי' פִי' בְּרִאשִׁית פִּי'א (כְּמוֹ שְׁנִרְשָׁם שֵׁם) לֹא אִמְרוּ רַק אִמּוֹן פִּדְגוּג אִמּוֹן מְכּוּסָה אִמּוֹן מוֹצֵנֶע, וְלֹא הִזְכִּיר כָּלִל אִמּוֹן מוֹפְלָא, וְאוֹלִי יֵשׁ מִדְרָשׁ אַחֵר שְׁאִמְרוּ שֵׁם גִּי'כ אִמּוֹן מוֹפְלָא, אֲדָ צִי'ע עַל שְׁנִרְשָׁם בִּי'ר פִּי'א, וְאוֹלִי יֵשׁ אִיזָה גִירְסָא מִדְרָשׁ רַבָּה בְּדִפּוּס אַחֵר, וְרִאשִׁיתִי בְּדִפּוּס אֲמִשְׁטֵרֶשׁ שְׁקִלְאוֹ גַם בְּדִפּוּסִים יְשִׁנִּים שְׁעֵם פִּי'. וּפִי' נִזְהָק וּפִי' יִפְתֵּי, וְגַם בְּהַחֲדָשִׁים שְׁנִדְפְּסוּ עִם הַעֲנָפִי' וּבְכּוֹלָם לֹא נָא' רַק פִּדְגוּג מְכּוּסָה מוֹצֵנֶע, וְאִתְּ דְּאִמְרֵי רִבְתָּא."

75

שאינה יכולה להתלבש תוך עלמין

註記引述《Or HaTorah》說：這種無法進入諸世界的智慧，就是隱藏的智慧（**חכמה סתימאה**，Chochmah Stima'ah）；而「你以智慧造了這一切」所指的，則是流溢界的智慧。

KEHOT 註記

בְּאוֹהֶי'ת נִי'ךְ שֵׁם "הוּא בְּחִי' חֲכָמָה סְתִימָאָה וּמִי'ש כּוֹלָם בְּחֲכָמָה עֲשִׂיתָ בְּחֲכָמָה יִסַּד אֶרֶץ זֶהוּ חֲכָמָה דְּאֲצִילוֹת."

76

תפול עליהם אימתה ופחד

摩西（**משה**）和以色列人在〈海之歌〉中，唱及他們前往那地途中所遇的列國：「驚惶與恐懼必臨到他們……直到祢的百姓經過。」此處描述托拉之光被引降時，與之對抗的力量如何在 ה' 面前自我消融。（背景：Steinsaltz Tanakh）

שמות ט"ז: ט"ז Exodus 15:16

תִּפֹּל עָלֵיהֶם אִימָתָה וּפְחָד בְּגִדְלִי וְרוּעָה יִדְמוּ כְּאֶבֶן עֲדִי-יַעֲבֹר עִמָּךְ ה' עֲדִי-יַעֲבֹר עִמִּינוּ קִנְיָתָ:

Terror and dread falleth upon them; By the greatness of Thine arm they are as still as a stone; Till Thy people pass over, O L-RD, Till the people pass over that Thou hast gotten. Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

By day the L-RD will command His lovingkindness, and in the night His song shall be with me, even a prayer unto the G-d of my life.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

KEHOT 註記

תהלים מב, ט.

81 ואהיה אצלו כו' שעשועים

妥拉是 ה' 日復一日的喜悅。此處所說的喜悅，是人懷著歡喜研習時所分享的喜悅。

Proverbs 8:30 ח' ל'י: משלי

וְאֶהְיֶה אֵצֶל אֱמוּן וְאֶהְיֶה שְׁעֵשׂוּעִים יוֹם יוֹם מִשְׁחָקָה לְפָנָיו בְּכָל־עֵת:

Then I was by Him, as a nursling; And I was daily all delight, Playing always before Him,

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

82 「願以色列因其創造者而歡欣；願錫安的子民因他們的王而喜悅」，出自一首由虔敬者吟唱的讚美詩篇。引用此句，是為說明人因妥拉而有的喜悅；妥拉正是 ה' 自己的喜悅。（背景：Steinsaltz Tanakh）

Psalms 149:2 ח' ט' ב'י: תהילים

יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל בְּעֲשׂוֹ בְּנִי־צִיּוֹן וְגִילּוֹ בְּמַלְכָּם:

Let Israel rejoice in his Maker; Let the children of Zion be joyful in their King.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

83 ואין רע יורד מלמעלה

米德拉什教導，沒有任何邪惡之物從上而降。阿德莫爾哈扎肯藉此說明，為何喜悅於妥拉能除去一切傷害。

Bereshit Rabbah 51:3 ג' נ"א: בראשית רבה

גפרית ואש הה"ד (תהלים יא) ימטר על רשעים פחים אש וגפרית וגו' פחים גומרים ומצדין אש וגפרית א"ר יודן מפני מה אדם מריח ריח גפרית ונפשו סולדת עליו למה שהיא יודעת שהיא נידונה בה לע"ל שנאמר מנת כוסם ר' ישמעאל בר נחמן משום ר' יונתן כפילי פיטרין לאחר המרחץ א"ר חנינא אין דבר רע יורד מלמעלה אתיבון והכתיב (תהלים קמח) אש וברד שלג וקטור אמר להם רוח סערה היא שהיא עושה דברו מילתא דר"ש בן לקיש פליגא אהא דא"ר חנינא בן פזי (דברים כח) יפתח ה' לך את אוצרו הטוב ...

“Brimstone and fire” – that is what is written: “He will rain upon the wicked burning coal [pahim], fire and brimstone...” (Psalms 11:6). “Paḥim” – [this means both] coals and traps. “Fire and brimstone” – why is it that when a person smells brimstone his soul becomes unsettled? It is because it knows that it will be sentenced with it in the future, as it is stated: “[Fire and brimstone...] will be their lot [menat kosam]” (Psalms 11:6). Rabbi Yishmael bar Naḥman in the name of Rabbi Yonatan: Like a ...

Daat Bereshit Rabbah (Public Domain) • The Sefaria Midrash Rabbah, 2022 (CC-BY)

KEHOT 註記

ב"ר נא, ה. אגה"ק סי' יא.

84 בחי' השעשועים הנ"ל

註釋指出，可參閱《Or HaTorah》（אור התורה）中關於妥拉

乃 ה'之喜悅的進一步討論。

KEHOT 註記

ע' אה"ת פ' מקץ שלט, א.

85 ויהי מקץ שנתיים ימים

本篇 maamar 的開篇經文。「兩年之日」被解讀為妥拉「日」之喜悅的終結。

Genesis 41:1 ח' א'י: בראשית

וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנָתַיִם יָמִים וּפְרָעָה חֹלֵם וְהֵנָּה עֹמֵד עַל־הַיָּאֹר:

And it came to pass at the end of two full years, that Pharaoh dreamed: and, behold, he stood by the river.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

86 בקץ ותכלית

註釋指出，可參閱 Rebbe 的一篇談話，其中討論了本節「過後」一語。

KEHOT 註記

ראה שיחת ש"פ מקץ תשכ"ה.

第 8 段

87 והנה עומד על היאור

法老夢見自己站在河邊。這條河被解讀為滋養靈魂情感的流注。

Genesis 41:1 ח' א'י: בראשית

וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנָתַיִם יָמִים וּפְרָעָה חֹלֵם וְהֵנָּה עֹמֵד עַל־הַיָּאֹר:

And it came to pass at the end of two full years, that Pharaoh dreamed: and, behold, he stood by the river.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

88 לשבע פרות הטובות

七頭形貌姣好、肥壯的母牛從河中上來。牠們象徵祈禱時被激發的七種良善情感。

Genesis 41:2 ח' ב'י: בראשית

וְהֵנָּה מִן־הַיָּאֹר עֹלֹת שֶׁבַע פָּרוֹת קֹפֹת מְרֹאָה וּבְרִיאַת בָּשָׂר וְתַרְעִינָה בְּאָחוּ:

And, behold, there came up out of the river seven kine, well-favoured and fat-fleshed; and they fed in the reed-grass.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

89 בסור מרע ועשה טוב

大衛（דוד）教導說：「轉離惡而行善；尋求和平，並追求它。」這描述了祈禱中的良善情感應當引領人採取的行為。（背景：Steinsaltz Tanakh）

Psalms 34:15 ח' ט'י: תהילים

סוּר מִרַע וְעֲשֵׂה־טוֹב בִּקֵּשׁ שְׁלוֹם וְרַדְפֵהוּ:

Depart from evil, and do good; Seek peace, and pursue it.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

90 הנה שבע פרות אחרות

另外七頭形貌醜陋、瘦弱的母牛在那些良善的母牛之後，從尼羅河中上來。牠們象徵祈禱之後生起的肉體欲望。（肯

תהלים מב, ט.

景：Steinsaltz Tanakh)

בראשית מ"א:ג' Genesis 41:3

והנה שבע פרות אחרות עלות אחריהן מן-היאור רעות מראה ודקות
בשר ותעמדנה אצל הפרות על-שפת הַיָּאֹר:

And, behold, seven other kine came up after them out of the river, ill favoured and lean-fleshed; and stood by the other kine upon the brink of the river.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

91

ותאכלנה כו'

醜陋的母牛吃掉了良善的母牛。因此，欲望能吞噬人在祈禱
中感受到的愛與敬畏（אהבה ויראה，ahavah v'yirah）。

בראשית מ"א:ד' Genesis 41:4

ותאכלנה הפרות רעות המראה ודקות הבשר את שבע הפרות יפת
המראה והבריאות ויִיקֶץ פֶּרֶעַה:

And the ill-favoured and lean-fleshed kine did eat up the seven well-favoured and fat kine. So Pharaoh awoke.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

92

ולא נודע כו'

法老向約瑟（יוסף）講述自己的夢時，又補充說，瘦弱的母
牛吃掉了肥壯的母牛，而「人看不出牠們曾吃掉牠們」；牠
們看起來仍像先前一樣醜陋。因此，良善的情感會被抹去，
毫無痕跡。（背景：Steinsaltz Tanakh）

בראשית מ"א:כ"א Genesis 41:21

וּמִבְּאֵנָה אֱלִיקֶרְבֶּנָה וְלֹא נֹדַע כִּי־בָאוּ אֱלִיקֶרְבֶּנָה וּמִרְאִיהֶן רַע כְּאִשֶּׁר
בְּתַחֲלָה וְאֵיכָן:

And when they had eaten them up, it could not be known that they had eaten them; but they were still ill-favoured as at the beginning. So I awoke.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

93

ע"ז אמרו . . כל העוסק בתורה בלילה

該段彙集了《Zohar》和《Midrash》中關於「慈愛之線」
的資料，並明確引述《Torah Ohr》的 maamar 「Vayehi
Miketz」，以解釋白日有一條慈愛之線降臨在他身上這句
話。

KEHOT 註記

בלקו"ת קרח נה, ב. באוה"ת בראשית כרך ד תשד, א. יהל אור ע' קסו. וראה
שם ע' קסח. וע' תשכט. בענין חוט של חסד — מבואר באוה"ת נ"ך כרך א
ע' קטו. כרך ב ע' תתנז. ד"ה וסוכה תהי' לצל סה"מ תרל"ב כרך ב ע' תקיט
ואילך.

94

יומם יצוה ה' חסדו

「白日，「白吩咐祂的慈愛；夜間，祂的歌與我同在」：塔木
德以這節經文為慈愛之線的根據。夜間的「歌」就是妥拉的
喜悅。（背景：Steinsaltz Tanakh）

תהילים מ"ב:ט' Psalms 42:9

יוֹמָם יִצְוֶה ה' חֲסִדּוֹ וּבַלַּיְלָה שִׁירָה עִמִּי תִפְלֶה לְאֵל חַיִּי:

By day the L-RD will command His lovingkindness, and in the night His song shall be with me, even a prayer unto the G-d of my life.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

KEHOT 註記

95

塔木德教導，凡是在夜間研習妥拉的人，白日便有一條慈愛
之線覆在他身上。阿德莫爾哈扎肯（אדמו"ר הזקן）將此解讀
為：藉著妥拉之歌，一種崇高的愛被引降下來。

עבודה זרה ג' ב"ד"ד Avodah Zarah 3b:14

אָמַר רַבִּי לִוִּי: כָּל הַפּוֹסֵק מִדְּבַרֵּי תוֹרָה וְעוֹסֵק בְּדְבָרֵי שִׁיחָה מֵאֲכִילִין לוֹ
גְּחָלֵי רְתֻמִּים, שְׁנֵאמַר: "הַקֹּטָפִים מְלִיט עָלַי שִׁיחַ וְשֶׁרֶשׁ רְתֻמִּים לַחֲמִם".
אָמַר רִּישׁ לְקִישׁ: כָּל הָעוֹסֵק בַּתּוֹרָה בַּלַּיְלָה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹשֵׁךְ עָלָיו
חוֹט שֶׁל חֶסֶד בַּיּוֹם, שְׁנֵאמַר: "יוֹמָם יִצְוֶה ה' חֲסִדּוֹ וּבַלַּיְלָה שִׁירָה עִמִּי".
מָה טַעַם "יוֹמָם יִצְוֶה ה' חֲסִדּוֹ"? מִשּׁוּם דְּבַלְיָה שִׁירָה עִמִּי.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

LikuteiTorah.com

哈西迪的帕拉沙

關於本版

This edition contains the Hebrew text、the English translation、our explanations和the notes.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0.

Our explanations, with the overview, the questions and the page for children: CC BY-NC 4.0.

The notes: Kehot's marei mekomos ("Sources and References" , including the Rebbe's notes) © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted; our notes on them: CC BY-NC 4.0.

引述來源（經由 Sefaria）：Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA); The Holy Scriptures: A New Translation (JPS 1917) (Public Domain); William Davidson Edition - Vocalized Aramaic (CC-BY-NC); Tikkunei Zohar - Vocalized (Public Domain); Tractate Berakot by A. Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain); The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain); Daf Shevui (CCo); Wikisource Bereshit Rabbah (CC-BY-SA); The Sefaria Midrash Rabbah, 2022 (CC-BY); Daat Bereshit Rabbah (Public Domain).

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

英文譯文與解說：由 AI 協助（openai/gpt-6-luna-pro:batch）為 likuteitorah.com 編寫，並對照希伯來文及 Sefaria 核對；尚未經人工編輯審閱。重要內容請務必對照希伯來文查核。

雷貝曾要求，在該週內將本週帕拉夏的瑪瑪爾——「哈西迪帕拉夏」——分散於七日中學習（Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306–309）。為何要學習，以及雷貝的祝福：likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

免費的非商業計畫；此處沒有任何內容出售。本計畫與 Kehot、Sefaria 或 Lubavitch Library 均無關聯。© likuteitorah.com

摘自 likuteitorah.com/zh-Hant/torah-ohr/mikeitz/2/

為尊崇.....而奉獻

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Rebbe 的父親 Reb Levi Yitzchok